

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Dalibor Vujtík

Cochemský model

Diplomová práce

Olomouc 2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Cochemský model“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 8. ledna 2019

Dalibor Vujtík

Rád bych poděkoval vedoucí mé diplomové práce Prof. JUDr. Milaně Hrušákové, CSc.
za odborné vedení, cenné rady, ochotu a vstřícný přístup během psaní této práce.

Dále bych chtěl vyjádřit poděkování celé své rodině, která mi poskytovala nesmírnou
podporu po čas celého studia.

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	6
Úvod	7
1 Rodičovský konflikt.....	9
1.1 Konflikt mezi rodiči společného dítěte.....	10
1.2 Způsoby řešení konfliktů	11
1.2.1 Soudní řešení	13
1.2.2 Alternativní metody řešení.....	15
2 Cochemský model.....	17
2.1 Historický vývoj právní úpravy opatrovnického řízení v Německu	18
2.2 Fungování Cochemské praxe	20
2.2.1 Advokáti	21
2.2.2 Orgán péče o dítě a opatrovník	22
2.2.3 Odborné poradny	23
2.2.4 Soudní znalec.....	23
2.2.5 Soud	24
2.3 Výsledky zavedení Cochemské praxe v Německu	25
2.3.1 Kritický pohled na nevýhody Cochemské praxe.....	26
3 Potenciál Cochemské praxe v České republice	27
3.1 Řešení rodičovského konfliktu dle českého práva.....	27
3.1.1 Advokáti	28
3.1.2 Orgán sociálně-právní ochrany dětí	29
3.1.3 Soudní znalec.....	31
3.2 Počátky Cochemské praxe v České republice	33
3.2.1 Fáze před zahájením soudního řízení.....	35
3.2.2 Fáze od zahájení soudního řízení a nařízení jiného soudního roku	35
3.3 Nutnost legislativních změn	39
Závěr.....	42
Seznam použitých zdrojů	45
Monografie	45
Články z odborných časopisů	45

Komentáře	46
Sborníky	47
Internetové zdroje	47
Právní předpisy	48
Judikatura	48
Další zdroje.....	49
Abstrakt	50
Klíčová slova	50
Abstract.....	51
Key words	51

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

BGB	Bürgerliches Gesetzbuch (německý občanský zákoník)
BVG	Bundesverfassungsgericht (německý spolkový ústavní soud)
ČAK	Česká advokátní komora
FamFG	Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (německý zákon o řízení ve věcechrodinných a řízeních nesporných)
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ÚMPOD	Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí
ÚS	Ústavní soud
ZOSPOD	zákon č. 359/1999 Sb., o orgánu sociálně-právní ochrany dětí
ZŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
ZZT	zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

Úvod

Tématem, které jsem si zvolil ke zkoumání a analyzování v rámci mé diplomové práce je institut nazývaný Cochemský model nebo též známý jako Cochemská praxe. Důvody, proč mě právě tento institut oslovil, jsou mimo důvody osobní i to, že se jedná o v českém právním prostředí poměrně nezmapovaný pojem, a to i přes to, že se v posledních letech začíná dostávat do širšího povědomí veřejnosti. Snad každý ve svém okolí totiž musel zaregistrovat nárůst situací, kdy manželství i přes slib v dobrém i ve zlém, na věky věků, nevydrží a dojde tak k jeho rozpadu. Nezřídka však toto osobní rozhodnutí dvou lidí má doživotní důsledky i pro jiné osoby, jejich děti. Nemusí se pak jednat jen o situace spjaté s rozpadem vztahu či manželství, tyto nepříznivé důsledky mohou mít pro dítě i daleko běžnější rodičovské konflikty spjaté s rodičovskou odpovědností. Pokud nedojde k jejich efektivnímu a včasnému řešení, poznává dítě jejich důsledky nejen z právního hlediska. Právě proto považuji za nezbytné analyzovat, jak dojít k vyřešení těchto konfliktů tak, aby byly reflektovány zájmy všech zúčastněných a především pak samotného dítěte. Tento fakt mě pak povede ke skutečnosti, že prezentuji institut Cochemské praxe, který slouží jako jeden z alternativních způsobů řešení rodičovských konfliktů, ve snaze dovést znesvářené rodiče ke společné dohodě.

Cílem mé diplomové práce pak bude především zanalyzovat a představit podrobně tuto praxi. Rád bych poukázal na její vývoj a fungování u našich západních sousedů v Německu, na postavení jednotlivých profesí do ní zapojených a také dopady, které v německém právním prostředí zanechala. V rámci komparace s fungováním řešení rodičovských konfliktů na našem území se pak pokusím nastínit nedostatky v rámci práce zapojených profesí u nás a především pak přijít s možnostmi, jak tyto nedostatky co nejefektivněji odstranit. Dnešní soudní rozhodovací praxe totiž ne vždy zvládá účinně reflektovat zájmy dítěte jako zájmy stěžejní. Cochemský model pak skrze interdisciplinární spolupráci profesí podílejících se na řešení rodičovského konfliktu a speciální procesní pravidla nabádá rodiče ke snaze najít opět společnou řeč a konsensus ohledně opětovného převzetí rodičovské odpovědnosti. Cílem tohoto procesu je dosáhnout toho, aby dítě nepřišlo ani o jednoho z rodičů a ti tak byli ochotni a schopni ujmout se společné odpovědnosti za své dítě, čímž by minimalizovali nepříznivé dopady rozvodu právě na společného potomka.

Pro tyto účely během diplomové práce užiji především popisné metody, komparační a analytické, skrze kterou se, jak jsem zmínil, pokusím najít řešení jak zlepšit zavedenou praxi v České republice. Při psaní budu především čerpat z právních předpisů, odborných článků,

sborníků, komentářů a monografií na dané téma. Nicméně budu jistě čerpat i z internetových zdrojů a judikatury, ať už české, tak i zahraniční.

Během diplomové práce se pokusím najít odpověď i na výzkumnou otázku, kterou si v jejím rámci vymezím. Konkrétně pak tato otázka zní: Vyžaduje přijetí Cochemské praxe, případně její užívání na opatrovnických úsecích českých soudů nezbytné provedení legislativních změn?

Diplomovou práci proto rozdělím do 3 kapitol, které budou posléze členěny na další podkapitoly. V první kapitole se pokusím vymezit obecně pojem konflikt, jakožto jeho druhy a způsoby řešení konfliktů. To považuji za nezbytné, jelikož v rámci jedné z podkapitol představím alternativní metody řešení sporů, přičemž jednou z nich je, pro tuto diplomovou práci stěžejní, Cochemský model. Zvláště se pak zaměřím na rodičovské konflikty, z nichž mě budou nejvíce zajímat ty mezi rodiči společného dítěte. V rámci druhé kapitoly pak detailně rozeberu Cochemskou praxi v Německu. Popíšu její počátky a legislativní změny, které pro její plynulé fungování musely být uskutečněny. Podrobně se budu věnovat činnosti jednotlivých profesí zapojených do interdisciplinární spolupráce. Třetí kapitola se pak bude zabývat potenciálem této praxe na území České republiky. Skrze komparaci podrobím kritickému hodnocení práci institucí a profesí zapojených u nás do řešení rodičovských sporů. Dále představím počátky realizace tohoto modelu na našem území a na konci kapitoly věnuji prostor zamyšlení, co je třeba změnit, aby tato praxe plošně mohla fungovat i na většině okresních soudů v České republice.

V závěru své práce pak zanalyzuji závěry, ke kterým jsem během své diplomové práce došel. Dále pak vyhodnotím, zda-li došlo k dostatečnému naplnění vytyčených cílů a k přesvědčivému zodpovězení výzkumné otázky skrze poznatky načerpané psaním této práce.

1 Rodičovský konflikt

Pro slovo konflikt lze najít nespočet různých definic v závislosti na tom, pro účely jaké vědní disciplíny jej hodláme užívat. V rodinném právu, které nás bude zajímat, jej pak můžeme chápat jako výraz pro určité střetávání se subjektivních práv, případně oprávněných zájmů subjektů rodinného práva. Jelikož tyto střety mohou eskalovat až před soudy v rámci civilního řízení sporného i nesporného, je pro ně termín „konflikt“ daleko příznačnější než pojem „spor“ (ačkoli pro účely této práce budu užívat pro konflikty i různá synonyma jako právě spor, rozepře či konfrontace).¹ Nicméně pro svou rozmanitost, se kterou konflikt zasahuje do oborů jako sociální psychologie, sociologie, práva a mnoha dalších, nelze tento výraz jednoznačně vymezit.² Dle odborníků zabývajících se touto problematikou pak lze konflikty rozdělit do 3 podkategorií, v závislosti na tom, v jakém prostředí se odehrávají. Těmi pak jsou dle počtu osob podílejících se na konfliktu:

- a) Intrapersonální konflikty, které se odehrávají v lidské duši a projevují se pak jako souboje s naším svědomím, rozumem, apod.
- b) Interpersonální konflikty, v rámci nichž se odehrávají konflikty mezi jednotlivci, skupinami lidí či jednotlivými lidmi a skupinami navzájem
- c) Skupinové konflikty, kdy se jedinec uvnitř dostane do sporu se skupinou, jejíž je členem
- d) Meziskupinové konflikty, kdy se proti sobě staví více odlišných skupin lidí.³

Námi zkoumané rodičovské konflikty svou povahou spadají právě mezi interpersonální, kdy se proti sobě staví jednotliví členové rodiny, ale velice snadno se najdou situace, kdy jsou zde přítomny i prvky konfliktu meziskupinového.⁴ V jejím rámci se můžeme v dnešní době setkat s konflikty mezi manželi, dále pak mezi rodiči společných dětí a nakonec mezi rodiči a dětmi.⁵ Pro účely této práce budu ovšem dále hovořit pouze o konfliktech mezi rodiči ohledně společného dítěte. V těchto se totiž velice často, ať už se jedná o spor během trvání

---

¹ HOLÁ, Lenka. In HOLÁ, Lenka, WESTPHALOVÁ, Lenka, KOVÁČOVÁ, Anna a kol. *Rodinná mediace v České republice*. 1. vydání. Praha: Leges, 2014, s. 43.

² HOLÁ, Lenka. *Mediace. Způsob řešení mezilidských konfliktů*. Praha: Grada, 2003, s. 9-10

³ Tamtéž, s. 12.

⁴ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. In HOLÁ, Lenka a kol.. *Mediace a možnosti využití v praxi*. 1. vydání. Praha: Grada, 2013, s. 18

⁵ HOLÁ: *Rodinná mediace v České...*s. 65-66.

manželství/vztahu partnerů či rozvodu/rozchodu rodičů z těchto závazků, anebo jako jeho důsledek, stává společné dítě mocenským nástrojem využívaným k porážení protistrany. Proto je nezbytně nutné v takových případech apelovat na rodiče, aby vyhledali odbornou pomoc při řešení této konfrontace.⁶

1.1 Konflikt mezi rodiči společného dítěte

Konfliktů mezi rodiči, které mohou mít negativní dopad na vývoj a psychiku dítěte, nalezneme v každé rodině nespočet. Tyto mohou souviset s odlišností názorů rodičů na výchovu, na školu a kroužky, které bude jejich dítě navštěvovat, určení bydliště svého potomka, ale i na různá očkování, lékařské zákroky a podobné záležitosti spadající dle § 865-909 ve spojení s demonstrativním výčtem práv a povinností v § 858 občanského zákoníku (dále jen „OZ“) pod rodičovskou odpovědnost.⁷ Z pohledu práva nás ovšem pro účely této diplomové práce zajímají především konflikty, týkající se rozvodu manželství či rozchodu partnerství, kdy se jedná zejména o spory ohledně hrazení výživného a svěření dítěte do péče.⁸

Jelikož u nás dle statistik opět mírně stoupla za poslední rok a půl rozvodovost, můžeme konstatovat, že se jedná o stále aktuální problém. V roce 2017 došlo k rozvodu 47% manželství, což činí o 2% více, než v roce 2016. Co se týče počtu dětí, kterých se tyto rozpady manželství jejich rodičů dotkly během roku 2017 a prvního pololetí roku 2018, dostaneme se pak na číslo 34 800 dětí.^{9,10}

Rozvod představuje pro manžele obrovskou citovou a emocionální zátěž. Pro klidné řešení situace, kdy bude brán zejména ohled na společné dítě, je však důležité, aby se oba rozvádějící byli schopni konstruktivně vyrovnat právě s rozvodem a jeho následky. Schopnost adaptace na takovou situaci a délka, za kterou je jedinec způsobilý se s ní úspěšně vypořádat jsou samozřejmě u každého jedince odlišné. Kromě osobnosti partnerů a jejich intelektu může celý proces ovlivnit

---

⁶ Tamtéž, s. 88-89.

⁷ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁸ HOLÁ: *Rodinná mediace v České...*s. 88.

⁹ ŠANDA, Robert. *Pohyb obyvatelstva – rok 2017* [online]. czso.cz, 21. března 2018 [cit. 19. září 2018]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/pohyb-obyvatelstva-rok-2017>.

¹⁰ ŠANDA, Robert. *Pohyb obyvatelstva – 1. pololetí 2018* [online]. czso.cz, 11. září 2018 [cit. 19. září 2018]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/pohyb-obyvatelstva-1-pololeti-2018>.

nespočet dalších faktorů. Takovými pak mohou být délka dosavadního manželství či pomoc ze strany okolí.¹¹

Specialisté, kteří se právě problematice konfliktů uvnitř rodiny věnují, pak ze svých vlastních zkušeností vyvozují, že rodičů, kteří se i přes rozpad jejich manželství dokážou domluvit na budoucí úpravě práv a povinností k jejich potomkům je naštěstí reálná většina. Tito pak zpravidla nemívají následně problém ujednanou dohodu respektovat.¹² V případě, že se rodiče dohodnout nedokážou, vzniká situace, kdy ani za pomoci odborníků není možnost nalézt řešení, vyhovující všem zúčastněným stranám a zejména pak samotnému dítěti.¹³ Jedná se o případy, kdy rozchod mezi rodiči byl natolik bouřlivý, že ani jeden z nich nemá sebemenší snahu najít toto řešení. Konflikty týkající se rozvodu tak odráží atmosféru, za které se oba manželé odlučují. Rozchod těchto lidí je totiž například dle Klimeše oboustrannou ztrátou, která je ovšem ne vždy symetrická.¹⁴ Samotná atmosféra a ochota obou rodičů dojít ke společné dohodě je pak dle mého názoru klíčová pro volbu vhodného řešení k odstranění takového konfliktu.

1.2 Způsoby řešení konfliktů

Ačkoli je, jak jsem již zmínil, zcela běžné, že se v rámci rodiny určité konfrontace vyskytují, jedná se přeci jen svou povahou o spory specifické. Specifičnost je pak dána tím, že probíhají mezi navzájem si nejbližšími jedinci, tudíž po čas jejich průběhu a řešení jsou tyto osoby vystaveny navíc obrovskému stresu a emočnímu vypětí. Proto je nezbytné, aby osoby, které s jejich řešením případně pomáhají, byly znalé nejenom samotného rodinného práva, ale navíc byly schopny se empaticky vžít do situace obou z rodičů a na jejím základě jim pomoci. Nesmírnou výhodou pak je i znalost rodinné psychologie, která často značně napomáhá odbourat u rodičů tendenci řešit celou situaci konfliktně.¹⁵

Pro řešení konfliktu, jakožto vybrání vhodného způsobu k jeho řešení je klíčové, v jaké fázi se daný spor nachází. V rámci odborné literatury se tak nejčastěji konflikt člení do 7 vývojových stádií, kterými prochází. Zákonitě však nemusí dojít k naplnění všech fází. Těmito stádií pak jsou:

---

¹¹ HOLÁ: *Rodinná mediace v České...*s. 52-53.

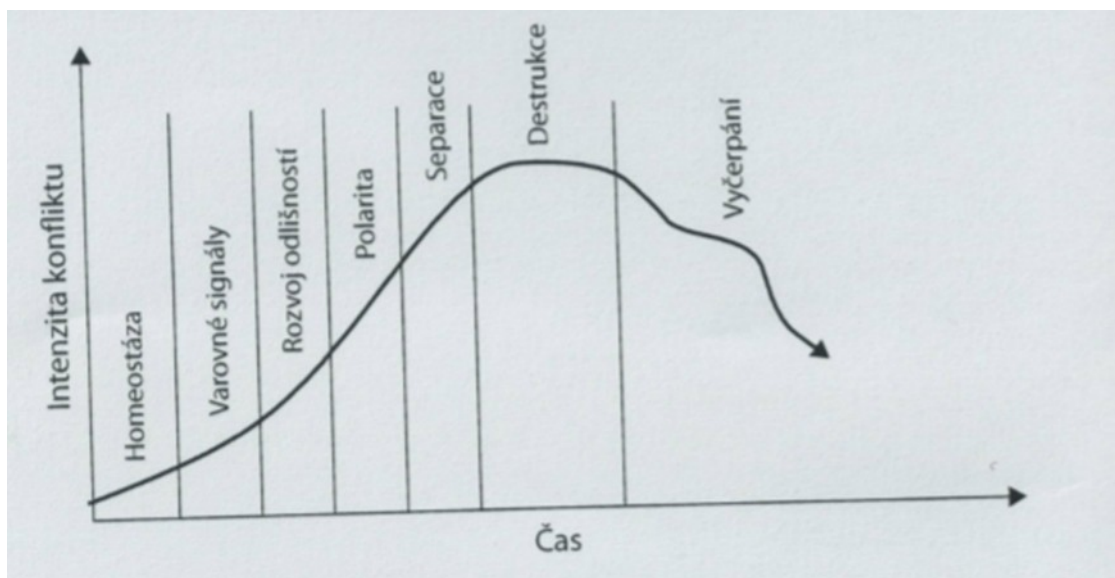
¹² MATOUŠEK, Oldřich. *Rodičovství po rozvodu a možnosti jeho hodnocení*. Právo a rodina, 2014, č. 7, s. 9.

¹³ KELLY, Kevin T. *Rozvod a druhý sňatek: tvář v tvář výzvě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012, s. 29.

¹⁴ KLIMEŠ, Jeroným. *Partneři a rozchody*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005, s. 11.

¹⁵ HOLÁ: *Rodinná mediace v České...*s. 63.

1. Homeostáza – klidový stav, není zde existence sporu
2. Varovné signály – objevují se náznaky konfliktu, nicméně v této fázi se dá celý problém relativně snadno vyřešit
3. Rozvoj odlišností – prvotní známky konfliktu se stupňují, vyřešení problému je ztíženo emocionálními faktory, které zúčastnění do jeho řešení vtahují
4. Polarita – konflikt eskaluje do situace, kdy obě strany chápou veškeré snahy protistrany jako osobní útoky. Vyřešení konfliktu se ztěžuje
5. Separace – dochází k výrazným problémům ve vzájemné komunikaci, kdy účastníci sporu spolu téměř nebo úplně přestávají komunikovat
6. Destrukce – konflikt se dostává na pomyslný vrchol, kdy účastníkům již zpravidla nejde o vyřešení sporu, nýbrž o touhu porazit druhého za každou cenu. V této fázi dochází k silnému psychickému a emocionálnímu vypětí, přičemž nezřídka může dojít i k újmám fyzickým či majetkovým
7. Vyčerpání – Po silném vyčerpání z fáze destrukce může dojít k fázi nezájmu o konflikt, kdy jej účastníci přestávají vnímat, potažmo řešit. Nedochozí však k jeho vyřešení, nýbrž k pouhému předstírání, že konflikt neexistuje.¹⁶

¹⁶ HOLÁ, Lenka, HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017, s. 31-32.

¹⁷ Tamtéž.

Dle vývojového stádia intenzity konfliktu lze pak dovodit, ve které fázi jsou schopni účastníci svůj problém vyřešit samostatně, případně pouze za pomoci svých nejbližších a ve které naopak musí dojít k zásahu odborníků, případně autoritativnímu zásahu soudu. V počátečních dvou fázích jsou strany schopny vyřešit záležitost smírně, pouhým společným dialogem, na mediaci či jinou odbornou pomoc je ještě relativně brzy. Od fáze polarity je už pro snadné a klidné odstranění sporu zapotřebí vyhledat pomoc odborných poraden nebo mediátorů. Strany totiž nejsou schopny mezi sebou otevřít potřebný dialog a proto je nezbytně nutné, aby byly vedeny k pochopení zájmů a úhlů pohledu protistrany. Pokud konflikt eskaluje až do fáze destrukce, není zde obvykle jiné možnosti, než autoritativního zásahu soudu, protože vazby jsou zde natolik narušeny, že ani odborník zpravidla není schopen strany dovést ke smírnému řešení. Hlavním cílem, který zúčastnění sledují, se totiž stává touha toho druhého porazit za každou cenu. Poslední fází, kde konflikt může dojít je fáze vyčerpání, únavy. V ní se často stává, že účastníci pochopí útrapy nekončícího boje a s přáním mít celou situaci za sebou, vyhledají pomoc mediátora. Nicméně se nezřídka kdy stává, že v této fázi na místo toho, aby byl spor konečně ukončen, zde dochází k pouhému sbírání sil na pokračování konfliktu.¹⁸ Na základě těchto poznatků je tedy nadmíru zřejmé, že objeví-li se mezi manželi nebo partnery konflikt, je nesmírně důležité jej začít řešit v co nejranějším stádiu. V takové situaci je totiž daleko větší šance na to, že by se jej povedlo odstranit smírně, bez větších následků pro některého ze zúčastněných.

V návaznosti na stupeň intenzity, ve které se konflikt mezi stranami nachází, je pak důležité dělení dle toho, která instituce s deeskalací problému bude pomáhat. Dle formálnosti těchto institucí, které budou rodičovský konflikt řešit tak můžeme rozlišovat řešení na soudní a alternativní.

1.2.1 Soudní řešení

Jak jsem již zmínil výše, většina rozvádějících se rodičů dokáže i přes rozpad jejich společného soužití najít společnou řeč a uzavřít spolu dohodu ohledně společného dítěte a záležitostí s ním spojených. Nicméně není tomu tak ve všech případech a proto se vyskytnou situace, kdy k vyřešení problémů je třeba využít určitých institucí. Jednou z těch, kteří konflikt rodičů dokáží vyřešit a na které se tak smí tyto osoby obrátit, je soud. Nutno ovšem apelovat, že

---

¹⁸ Poznámky ze seminářů Mimosoudních metod řešení sporů pod vedením Doc. PhDr. Lenky Holé, Ph.D

toto řešení by mělo následovat až jako poslední v případech, kdy se jedná o konflikty trvalejšího charakteru, které ani za pomoci jiných institucí a metod nedokáží manželé či partneři vyřešit.¹⁹

Konflikty mezi rodiči týkající se jejich společného dítěte poté bývají řešeny u okresních soudů, konkrétně pak u jejich opatrovnických oddělení.²⁰ Svou povahou se jedná o řízení nesporná.²¹ Místně příslušným okresním soudem pak bývá dle § 467 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních (dále jen „ZŘS“)²², obecný soud nezletilého dítěte, jehož se rozhodnutí týká. Aby bylo možné konkrétně specifikovat, který soud je tímto obecným, je nutné užít § 4 odst. 2 ZŘS, který stanoví, že „*obecným soudem nezletilého účastníka, který není plně svéprávný (dále jen „nezletilý“), je soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností, své bydliště.*“ Takovým je pak pro účely tohoto zákona bydliště, které je reálně faktické a trvalé. Z toho lze vyčíst, že se nejedná o bydliště, kde se nezletilý pouze dočasně zdržuje.²³ Složitostí v tomto případě je, že o takovém bydlišti většinou nerozhoduje dítě samotné, ale rodiče, kteří by se na takovém měli dohodnout. V případě, že spolu nežijí tak bude bydlištěm nezletilého ve většině případů bydliště rodiče, který o dítě pečuje.²⁴

Jedním ze specifik řízení ve věcech péče o nezletilé je bezesporu skutečnost, že ve všech věcech týkajících se nezletilého a jeho rodičů, se až do nabytí zletilosti dítěte vede pouze jeden spis.²⁵ V návaznosti na to je pak vhodné zmínit, že v rámci těchto řízení zákon umožňuje prolomit zásadu perpetuatio fori. Dle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“)²⁶ bývají pro určení věcné a místní příslušnosti rozhodné okolnosti, které tu byly dány při zahájení řízení.²⁶ V opatrovnických řízeních pak může soud, změní-li se okolnosti, které tu byly dány na počátku řízení tak, že je v zájmu nezletilého, aby byla příslušnost přenesena na jiný soud,

---

¹⁹ HOLÁ: *Rodinná mediace v České...* s. 64.

²⁰ KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. In DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I. § 1-200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1304 (§ 176 OSŘ).

²¹ ŠMÍD, Ondřej. In ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010, s. 183-184.

²² Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

²³ HAMUĚÁKOVÁ, Klára. Místní příslušnost soudů ve věcech rodinněprávních se zaměřením na řízení ve věcech péče soudu o nezletilé. *Právní fórum*, 2012, roč. 9, č. 9, s. 407.

²⁴ DOLANSKÁ BANYAIOVÁ, Lucie. In ŠVESTKA, Jiří, DVORÁK, Jan, FIALA, Josef, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I (§ 1 až 654)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 304.

²⁵ ŠMÍD, Ondřej. In ŠÍNOVÁ, Renáta. PETROV KŘIVÁČKOVÁ, Jana a kol. *Civilní proces. Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 229.

²⁶ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 11 odst. 1

takto učinit.²⁷ K prolomení této zásady pak dochází z důvodu, že je nezbytné, aby v zájmu dítěte o věci rozhodoval soud, který by reflektoval polohu aktuálního bydliště dítěte.²⁸ V takových případech však dochází k přenesení pouze místní příslušnosti, věcně příslušným pak zůstává okresní soud.²⁹

Co se týče samotného řízení, je soud povinen dle § 474 odst. 1 ZŘS povinen vést rodiče k nalezení smírného řešení. K dosažení tohoto cíle může pak na základě stejného ustanovení uložit rodičům nezletilého účast na mimosoudním smírčím, či mediálním jednání nebo je odkázat k setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie a to nanejvýš po dobu 3 měsíců. Nicméně velice často soudci tuto možnost nereflektují a ve věci autoritativně rozhodnou. Problémem soudního řešení konfliktů mezi rodiči pak je, že soud v nich vydává tyto autoritativní rozhodnutí, ve kterém rozhoduje o právu sporných stran a ne pak o uspokojení jejich přání a potřeb. Taková skutečnost pak má za následek, že rozhodnutí soudní konflikt nevyřeší, protože nezřídka není všemi účastníky respektováno a dodržováno.³⁰ Rodiče totiž zpravidla při řešení konfliktu před soudem nemají dostatečný čas a prostor pro dialog, ve kterém by soud provedl hlubší analýzu celého problému.³¹

Z mého pohledu je tedy žádoucí, aby řešení rodičovských konfliktů spojených s osobou jejich společného dítěte a vzniklých v rámci rozpadu jejich manželského či partnerského soužití, bylo před soudy řešeno až v případech, kdy selžou alternativní metody. Soudní rozhodnutí totiž umožní spor rozhodnout z pohledu právního, nicméně mnohdy nedokáže odstranit počáteční východisko problému, kdy rozhodne ke spokojenosti pouze jedné ze stran.

1.2.2 Alternativní metody řešení

Jak jsem již mnohokrát zmiňoval, řešení konfliktů mezi rodiči soudní cestou by mělo být pro všechny až posledním možným řešením. Soudní řešení totiž stojí až na pomyslném vrcholu eskalujícího problému, kdy už není možné dohodnout se ku prospěchu obou stran a zároveň zájmů dítěte. Vedle něj ovšem existuje celá škála metod, které jsou založeny na spolupráci osob ve vzájemném konfliktu za účasti dalších, nestranných osob, které pomáhají znesvářené rodiče

---

²⁷ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, § 5

²⁸ HAMULÁKOVÁ: Místní příslušnost soudů ve...s. 409-410.

²⁹ Tamtéž

³⁰ HOLÁ: Mediace. Způsob řešení...s. 23

³¹ Tamtéž

dovést k dohodě, která by byla ku prospěchu všech stran.³² Hlavním a společným pilířem všech je pak především zájem dítěte, o který by nejen rodičům, ale i osobám pomáhajícím konflikt řešit, mělo jít v první řadě. Samozřejmě ne v každé situaci je možné, těchto alternativních metod využít. V případech, kdy se konflikt vyvine až do stádia, kdy se nachází v eskalovaných fázích, kde je jakýkoli konstruktivní dialog mezi stranami pro tak velké neshody nemožný, je žádoucí zvolit formálnější postup v podobě soudního řešení.³³ Mezi nejzákladnější z alternativních metod pak patří mediace, terapeutická sezení, metoda collaborative-law a mnoho dalších. Pro účely své diplomové práce bych rád vyzdvihl model Cochemské praxe. A právě ten bych chtěl detailně přiblížit od principů, na kterých stojí, až po kritický pohled na veškeré jeho výhody a nevýhody.

---

³² HOLÁ,; *Mimosoudní metody*...s. 168

³³ Tamtéž, s. 72

2 Cochemský model

Cochemský model svým postavením zaujímá výsadní postavení mezi systémy a typy interdisciplinární spolupráce. Pod tímto pojmem pak můžeme shledat zapojení různých profesí, se kterými se účastníci rodičovského konfliktu mohou setkat, dojde-li jejich spor až do stádia soudního řízení. Účelem této spolupráce je především zefektivnit přístup, znalost a vymezení kompetencí zástupců těchto profesí, včetně prohlubování jejich vzájemných kontaktů. Ze své pozice by pak neměly tyto instituce sloužit jako pomocník rodičů v boji proti druhému, nýbrž jako pomocník k zvládnutí jejich společného konfliktu.³⁴

Zárodky tohoto uceleného systému můžeme hledat na konci 20. století, kdy sílila nespokojenost odborníku na rodinné právo a jeho jednotlivých profesí se situací ohledně rozhodování o svěřením dítěte do péče při rozvodu manželství rodičů dítěte, jakožto vypořádáním se s rodičovskými konflikty. Jak již samotný název nasvědčuje, prvotní iniciativa proběhla v německém kraji Cochem-Zell, jenž se nachází ve spolkové zemi Porýní-Falc a to konkrétně v začátcích 90-ých let 20. století.

V této kapitole bych se pak rád detailněji zabýval situací v Německu, která předcházela vzniku myšlenky utvořit fungující systém a na ní navazujícím legislativním změnám, které bylo třeba učinit, aby Cochemský model mohl nejenom vzniknout, ale být i úspěšně realizován na území Německa. Dále se pokusím objasnit na jakých principech a základech samotná praxe funguje. Toho bych rád docílil především představením profesí, které se v rámci interdisciplinární spolupráce Cochemské praxe účastní řešení problémů. U každé z nich se pak zaměřím na její úlohu, se kterou do řešení konfliktu vstupuje, jakožto na okamžik, kdy se tak stane. Ke konci kapitoly bych rád analyzoval výsledky, kterými se tento model může chlubit za svou dobu působení v německém právním prostředí. Na závěr nabídnu kritický pohled na interdisciplinární spolupráci se zaměřením na výhody a nevýhody, se kterými se lze během jejího užívání setkat.

---

³⁴ BRZOBOHATÝ, Robin, CIRBUSOVÁ, Martina, ROGALEWICZOVÁ, Romana a kol. *Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte* [online]. umpod.cz [cit. 3. října 2018]. Dostupné na https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Evropsky_projekt_Rozvoj_partnerstvi/Sborniky/Interdisciplinari_spoluprace_v_nejlepsim_zajmu_ditete.pdf, s.1

2.1 Historický vývoj právní úpravy opatrovnického řízení v Německu

Od roku 1896 bylo rodinné právo v Německu kodifikováno v německém občanském zákoníku Bürgerliches Gesetzbuch (dále jen „BGB“).³⁵ Tato právní úprava pak měla za následek, že rodičovská péče v případě rozpadu manželství právně vylučovala, případně značně omezovala možnosti výchovného působení jednoho z rodičů na dítě a svěřovala ji výhradně do kompetencí druhého.³⁶ S nastalou situací se pochopitelně rodiče, kteří chtěli, aby i po rozvodu bylo možno nést péči o dítě i nadále společně, nehodlali smířit. Proto se část z nich rozhodla v roce 1982 oslovit německý spolkový ústavní soud (Bundesverfassungsgericht, dále jen „BVG“), který pak ve svém nálezu ustanovil, že daná právní úprava je ústavně nekonformní.³⁷ Toto rozhodnutí však nebylo ani v následujících letech německými soudy příliš reflektováno a tak se i nadále nezřídka kdy stávalo, že děti byly svěřovány do výlučné péče jednoho z rodičů. Druhý z nich tak ztrácel možnost na dítě výchovně působit, ať už absolutně nebo formou soudně vymezených omezení. Soudy argumentovaly snahou ochránit dítě před dalšími negativními vlivy, kterým už tak bylo po čas konfliktu v rodině vystaveno. Nicméně výsledkem byl jev zcela opačný, kdy dítě ztrácelo veškeré vazby na soudem odstaveného rodiče.³⁸

Zmíněná právní úprava, rozhodovací praxe soudů, ale také působnost jednotlivých profesí účastnících se řešení rodičovských konfliktů, kterou budu důkladně rozebírat v následující podkapitole, tak měly za následek, že ve městě Cochem se v roce 1992 rozhodli pracovníci rodinné poradny fungující v tomto městě spojit síly s pracovníky orgánu péče o dítě a s nastalou situací se vypořádat. Za tímto účelem svolali konferenci, které se účastnili zástupci všech profesí a institucí, jenž v daném obvodu participují právě na snaze najít východisko rodičovského konfliktu. Hlavním posláním konference pak bylo především odstranění deziluzí, které právě tyto instituce měly o činnosti ostatních a snaha zjistit, zda-li by vůbec potencionálně bylo možné nastavit rámec spolupráce mezi nimi.³⁹ Právě zde pak vznikl stěžejní pilíř pro samotný vznik Cochemského modelu, kdy se všichni zúčastnění podepsali pod myšlenku, že pouze kooperací je

---

³⁵ Bürgerliches Gesetzbuch ze dne 18. 8. 1896, RGBl. I S. 195, ve znění pozdějších předpisů

³⁶ ROGALEWICZOVÁ, Romana. Představení Cochemské praxe. *Rodinné listy*, 2015, roč. 4, č. 7-8, s. 69.

³⁷ Rozhodnutí BVG ze dne 3. 11. 1982 sp. zn. 1 BvL 25/80

³⁸ CIRBUSOVÁ, Martina, ROGALEWICZOVÁ, Romana. Cochemská praxe – vznik a vývoj. *Právo a rodina*, 2015, roč. 17, č. 6, s. 12.

³⁹ ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 68.

možné dosáhnout situace, kdy dítě rozvodem nepřijde ani o jednoho z rodičů a nebude se tak muset smířovat s odcizením se od druhého z nich.⁴⁰

Veškeré podněty, které na konferenci zazněly, jakožto idea vytvoření kooperace za účelem ochrany zájmů dítěte poté vedly k tomu, že o rok později, v roce 1993, byla přijata Cochemská dohoda. Obsahem této dohody pak byla formulace základních poznatků, zásad, záměrů a nástrojů Cochemské praxe, jakožto závazek zúčastněných jednat v jejím duchu při řešení rodičovských konfliktů.⁴¹ Všechny tyto profese pak tvoří kompaktní celek, kdy v rámci interdisciplinární spolupráce, jeden bez druhého nemohou docílit nejlepšího řešení pro dítě s přihlédnutím ke specifitě a ojedinělosti každého případu.⁴²

Po uzavření výše zmíněné dohody došlo navíc i k vytvoření pracovní skupiny Arbeitskreis Trennung und Scheidung, která slouží jako školitel v oblasti nejen samotné Cochemské praxe, nýbrž i interdisciplinární spolupráce jako takové. Všechny zúčastněné profese zde totiž vysílají své zástupce, kteří ostatním zprostředkovávají novinky, novelizace a inovace v postupech, v rámci jejich činnosti. Dále pak zde prezentují reálné kauzy, aby na nich modelově ukázali nejen své procesní postupy, ale i samotnou účelnost této spolupráce.⁴³ Nutno podotknout, že tato pracovní skupina se zcela pravidelně schází dodnes.⁴⁴

I přes počáteční skepsi odborníků na rodinné právo se takto vzniklý projekt začal záhy ukazovat jako nad míru úspěšný. V kraji Cochem-Zell se v průběhu následujících let začínal enormně snižovat počet opatrovnických řízení, která musela být ukončena rozhodnutím soudu bez dohody rozvádějících se rodičů.⁴⁵ Do roku 1998 to začalo činit okolo 60% případů.⁴⁶ Teprve až tyto nepopiratelné výsledky donutily německé zákonodárce, aby reagovali na již výše zmíněný

---

⁴⁰ RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty k lidskému rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 8. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-ji-moje-dite.pdf>, s.22-25.

⁴¹ ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 6-8.

⁴² Tamtéž, s. 69

⁴³ RUDOLPH, Jürgen. Interdisziplinäre Zusammenarbeit der Professionen im Familienkonflikt. In ROGALEWICZOVÁ, Romana, CIRBUSOVÁ, Martina (eds.). *Cochemská praxe v České republice. Sborník příspěvků z konference pořádané Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí 14.-15. 5. 2015 v Brně*. 1. vydání. Brno: Tribun EU, 2015, s. 38-39

⁴⁴ Tamtéž, s. 8.

⁴⁵ ROGALEWICZOVÁ, Romana. Interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských konfliktů. *Bulletin advokacie*, 2017, roč. 19, č. 12, s. 40.

⁴⁶ RUDOLPH, Jürgen. *Du bist mein Kind. Die „Cochemer Praxis“ – Wege zu einem menschlicheren Familienrecht*. Berlin: Schwarzkopf & Schwarzkopf Verlag, GmbH, 2007, s. 56.

nález BVG⁴⁷. V roce 1998 tak proto došlo k významné reformě BGB, kdy bylo prolomeno pravidlo, že rodičovská péče v případě, že rodiče již spolu nadále nežijí, bude přenesena výlučně do pravomoci jednoho z nich a druhý bude z této péče vyloučen, či podstatně omezen. Od této chvíle tak i nadále zůstávala v rukou obou rodičů. Nicméně zde zákonodárci nechali otevřená zadní vrátka, kdy ve svých ustanoveních poskytli soudům možnost užít i nadále institutu výhradní péče o dítě. Jednalo se o případy, kdy tak bylo činěno v nejlepším zájmu dítěte nebo pokud o to rodiče shodným prohlášením zažádali.⁴⁸

Tato legislativní změna pak upravila pouze zákonný podklad pro fungování Cochemské praxe, nicméně nezakotvila povinnost nebo možnost tuto praxi užívat. Ani v budoucnu se tak nestalo a zákonodárce pouze přebíral určité prvky a principy užívané v tomto modelu. Za nejvýznamnější pak lze považovat zřízení zákona o řízení ve věcech rodinných a ve věcech dobrovolné soudní jurisdikce (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, dále jen „FamFG“) v roce 2009, který převzal zásady přednosti a rychlosti.⁴⁹

2.2 Fungování Cochemské praxe

Jak jsem již dříve nastínil, Cochemská praxe je založena na interdisciplinární spolupráci. V rámci její podstaty se pak do řešení rodičovského konfliktu a zejména pak zodpovězení otázky, jak bude mezi rodiče rozdělena péče o dítě, zapojují zejména advokáti, orgány péče o dítě, soudní znalci, odborné poradny a v neposlední řadě soudci.⁵⁰ Celkově by měli zástupci těchto profesí tvořit funkční celek, kdy práce každého z nich je rovnocenná s prací druhého a v případě, že vypadne jeden celek, přestane být celá síť schopná dosáhnout vytyčeného cíle. Nejlépe pak sedí přirovnání Jürgena Rudolpha, považovaného veřejností za otce Cochemského modelu, který tento celek přirovnává k automobilu, kdy soud je označován za motor, nicméně i přes jeho bezchybnou činnost, není automobil schopen jízdy, byť mu chybí i pouhé jedno kolo.⁵¹

---

⁴⁷ Rozhodnutí BVG ze dne 3. 11. 1982 sp. zn. 1 BvL 25/80

⁴⁸ RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty k lidštějšímu rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 14. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-ji-moje-dite.pdf>, s.19

⁴⁹ ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 69.

⁵⁰ Tamtéž, s. 70.

⁵¹ RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty k lidštějšímu rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 15. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-ji-moje-dite.pdf>, s.25

Výše zmíněná spolupráce pak bývá zahájena žádostí rodičů o pomoc, se kterou se prvotně zpravidla obrátí na advokáty. Nicméně není to povinností a se svou žádostí tak mohou kdykoli přijít za zástupcem kterékoli profese, která se celého procesu účastní.⁵² V následujících podkapitolách proto přiblížím, v jakých fázích se jednotlivé profese řešení rodičovského konfliktu objevují, stejně tak jako se pokusím objasnit, s jakými cíli a kompetencemi do celého procesu vstupují.

2.2.1 Advokáti

Jak už bylo řečeno, celý proces v drtivé většině případů začíná právě u advokátů. Rodiče si v případech rodičovského konfliktu vybírají právě je za první instanci, u které žádají pomoc s jeho vyřešením. Rozdíl oproti zaběhnutým standardům v jiných zemích je ovšem v pojetí případu ze strany advokátů. Aby zamezili situaci, kdy soudní řízení o svěření dítěte do péče bude eskalovat ve stále se stupňující bitvu mezi rodiči, která bude nejvíce na škodu právě dítěti, rozhodli se advokáti v rámci Cochemské konvence uzavřít dohodu, která jim zakazuje využívat jakékoli konfliktní strategie vůči protistraně.⁵³ Advokáti se tak snaží již od počátku vést své klienty k pokojnému řešení nastalé situace, kdy oba rodiče odkazují na odborné poradny, mediátory, případně orgán péče o dítě, se kterými by tak došlo ke smírnému vyřešení rodičovského konfliktu mimosoudní cestou.⁵⁴ Právní zástupci se tak snaží omezit jakékoli podávání písemností na minimum za účelem poskytnutí co největšího prostoru právě ústním jednáním mezi rodiči a specializovanými odborníky z řad zúčastněných profesí. Proto zpravidla jedinou písemností je úvodní podání, ve kterém advokát pouze popíše věcný popis situace.⁵⁵ Celý tento postup pak bývá podpořen tím, že v rámci tohoto modelu se případy řešení rodičovského konfliktu zabývají advokáti výhradně specializovaní na rodinné právo, což garantuje profesionalitu a odbornost pomoci, které se rodičům a dítěti dostane.⁵⁶

---

⁵² Tamtéž

⁵³ ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 70.

⁵⁴ Tamtéž

⁵⁵ RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty k lidstějšímu rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 19. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-jsi-moje-dite.pdf>, s.26

⁵⁶ ROGALEWICZOVÁ, Romana, KILLAROVÁ, Tereza. *Realizace Cochemské praxe v České republice 1. Právo a rodina*, 2015, č. 8, s. 2.

2.2.2 Orgán péče o dítě a opatrovník

Orgán péče o dítě může být právě jednou z instancí, na kterou se rodiče obrátí s žádostí o pomoc při řešení konfliktu v rodině, namísto advokáta. Nicméně je spíše běžné, že do celého procesu vstupuje až po výzvě soudu. Ta pak nastává po písemném podání advokátem. Tento orgán má následně za cíl navázat spolupráci převážně s rodiči, nicméně je-li to potřebné a možné, tak i s dítětem. Po navázání kontaktu pracovník orgánu monitoruje situaci v rodině, o které pak po čas soudních jednání podává soudu ústní zprávy.⁵⁷ Mimo monitoring by navíc měl pověřený pracovník nabádat rodiče k dialogu vedoucímu k uzavření dohody, která bude nejlépe vystihovat především zájmy dítěte a nikoli rodičů samotných a to ještě před prvním jednáním ve věci před soudem.⁵⁸

Co se týče instituce opatrovníka, nelze ji chápat tak, jak je v praxi vnímána u nás. V rámci spolupráce je dle Rudolpha třeba reflektovat jej spíše jako „advokát dítěte“ než-li jako kolizního opatrovníka, kterým u nás běžně bývá Orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále pouze „OSPOD“) (více pak v kapitole 3.1.2.).⁵⁹ Opatrovník pak bývá ustanoven dítěti za účelem ochrany jeho zájmů. Na rozdíl od orgánu péče o dítě je však povinen o své činnosti sepsat písemný protokol, který posléze předává soudu.⁶⁰ To, že je opatrovník chápán jako advokát dítěte, je pak podpořeno skutečností, že disponuje stejnými procesními právy a prostředky jako právní zástupci rodičů.⁶¹

Zcela záměrně jsem pak obě tyto profese uvedl do jedné podkapitoly, jelikož u nás v drtivé většině případů nedochází k rozdělení těchto funkcí tak jako v rámci Cochemské praxe. Obě dvě, tedy jak funkce zprostředkovatele při rodinných sporech, tak funkce kolizního opatrovníka jsou spojeny pod záštitou OSPODU, který u nás zpravidla obě vykonává. Kritickému hodnocení a komparaci českého a německého modelu se budu detailněji věnovat právě v již zmíněné kapitole 3.1.2.

---

⁵⁷ ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 70.

⁵⁸ Tamtéž

⁵⁹ Tamtéž

⁵⁹ RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty ke lidskému rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 23. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-jsi-moje-dite.pdf>, s.29

⁶⁰ DOSTÁLOVÁ, Soňa, KILLAROVÁ, Tereza. Cochemská praxe-role zapojených profesí. *Právo a rodina*, 2015, roč. 1, č. 7, s. 12.

⁶¹ Tamtéž

2.2.3 Odborné poradny

Další z odborných profesí podílejících se na řešení rodičovského konfliktu jsou odborné poradny. Na ty by, hned od počátku, měli odkazovat rozvádějící se rodiče jejich advokáti jako na pomocníka na cestě za smírným řešením situace. Dalším okamžikem, kdy jsou na poradenské zařízení odkázáni je přerušeni řízení soudem a to po prvním jednání, nedojde-li zde k uzavření dohody mezi rodiči. V takovém okamžiku jsou rodiče na poradnu nejen odkázáni, nýbrž jsou povinni se ihned z jednací síně za doprovodu svých advokátů do poradny dostavit. Zde dochází k domluvě prvního sezení, které by zpravidla nemělo následovat později než do 14 dnů.⁶² Dle mého názoru je tento fakt jednou z neoddiskutovatelných výhod Cochemské praxe, kdy je na rodiče skrze autoritu soudu vyvíjen nátlak podrobit se sezení s odborníky, kteří jsou schopni psychologicky působit na oba rodiče. Právě tato cesta pak umožňuje rodičům, aby se lépe vžili do pocitů nejen toho druhého, ale zejména dítěte a najít tak nejschůdnější cestu pro všechny zúčastněné. Z vlastní zkušenosti navíc vím, že u nás mnoho lidí chápe uchýlení se k odborné pomoci jako určitou známku slabosti, přičemž díky povinného sezení nařízeného soudem jim potřeba uvažovat nad tímto problémem v takové souvislosti zcela odpadá.

Během samotných sezení pak pracovník poradny vede rodiče k nalezení kompromisů vedoucích k uzavření dohody, která by posléze skrze advokáty byla předložena soudu a na dalším, soudem nařízeném jednání tak schválena.⁶³ V opačném případě, tedy kdy pracovníci porady nevidí v komunikaci mezi rodiči žádný pokrok a z jejich chování je tak zřejmé, že k uzavření dohody nedojde, ukončí pravidelná sezení a kontaktují soud. Nicméně z důvodu, že Cochemská spolupráce je jako celek postavena na vzájemné spolupráci, do které jsou započítáváni i rodiče, je na nespolupracujícího z manželů nahlíženo jako na někoho, kdo nejeví zájem o dítě, což se zpravidla může projevit při rozhodování soudu.⁶⁴

2.2.4 Soudní znalec

Další výraznou institucí, která může být v průběhu celého procesu přibrána, je profese soudního znalce. K takovému počínu zpravidla dochází v případech, kdy nedojde k uzavření dohody po čas sezení v odborné poradně a ani v následně nařízeném druhém jednání před

---

⁶² RUDOLPH: Du bist mein kind...s. 49.

⁶³ ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 70.

⁶⁴ Tamtéž

soudem.⁶⁵ Úkolem znalce je pak v průběhu dvou měsíců vypracovat posudek obsahující nejen podrobnou analýzu situace v rodině, ale i názorů rozhádaných partnerů na toho druhého.⁶⁶ Nicméně během této doby se znalec snaží rodiče přimět k urovnání sporu a k uzavření smírného řešení. Tohoto cíle pak má dosáhnout skrze terapeutické a psychologické působení na rodiče, kdy na bázi komunikaci proniká do jádra problému a snaží se jej hledáním vzájemných kompromisů odstranit. V případě, že se znalci povede znesvářené manžele dovést k uzavření dohody, odpadá mu povinnost vypracovat znalecký posudek. V případě, že se tak nestane, rozhoduje na základě vypracovaného znaleckého posudku o celé záležitosti soud.⁶⁷ Nicméně k takové situaci dochází zřídka, jelikož systém je v Německu nastavený tak, že náklady za přibrání znalce si hradí společně a nerozdílně, oba rodiče. Tyto jsou pak v dostatečné výši, aby na rodiče vyvíjely nátlak vedoucí ke snaze se domluvit.⁶⁸

2.2.5 Soud

Poslední a nedílnou součástí je instituce soudu. Soud se v celém systému Cochemské praxe snaží využít své autoritativní a nezávislé postavení k tomu, aby pomohl korigovat nejenom rodiče, ale i všechny zúčastněné profese k co nejrychlejšímu uzavření dohody ku prospěchu dítěte. Jeho prvním úkolem je nařídit první jednání ve věci, jehož termín by měl být ustanoven do 14 dnů od okamžiku, kdy mu dojde písemné podání advokáta.⁶⁹ Snaha o co nejrychlejší ústní jednání za účasti rodičů, advokátů a orgánu péče o dítě je projevem jednoho z principů Cochemské praxe, konkrétně pak principu rychlosti. Jak píše ve své knize Rudolph, cílem takto rychlého postupu je, a to zejména u dětí nižšího věku, zamezit dlouhým tahanicím, kdy se podstatně zvyšuje šance na trvalé odloučení od jednoho z rodičů.⁷⁰ U takovýchto dětí by totiž mohlo znamenat zásadní ovlivnění nejenom psychiky dítěte, ale i jeho další vývoj.⁷¹ Okamžitě po určení termínu prvního jednání navíc soud odkazuje rodiče na orgán péče o dítě ve snaze zajistit

---

⁶⁵ DOSTÁLOVÁ: Cochemská praxe-role...s. 14.

⁶⁶ RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty k lidskéjšímu rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 28. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-jsi-moje-dite.pdf>, s.28.

⁶⁷ RUDOLPH: Du bist mein Kind...s. 45-50.

⁶⁸ ROGALEWICZOVÁ: Realizace Cochemské...s 4-5.

⁶⁹ ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 70.

⁷⁰ RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty k lidskéjšímu rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 28. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-jsi-moje-dite.pdf>, s.27.

⁷¹ ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina. In: MELZER, Filip, TĚGL, Petr a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655 – 975*. Praha: Leges, 2016, s. 1612.

již před řízením před soudem dohody mezi rodiči.⁷² Nedojde-li v tomto mezidobí k uzavření kýžené dohody, proběhne první jednání.

Fakt, že se nepodařilo věc vyřešit smírně s pomocí pracovníků orgánu péče o dítě, nemá být pro soud záminkou rozhodnout během prvního jednání autoritativně. I zde se soud naopak snaží rodiče nabádat k vzájemnému porozumění a zejména porozumění k zájmům jejich společného dítěte. Teprve až v situaci, kdy je zřejmé, že ani touto cestou nedojde ke kýžené dohodě, soud uloží účastníkům povinnost navštívit přímo cestou z jednání odbornou poradnu a sjednat si zde termín sezení (více v podkapitole 2.2.3).⁷³

Po ukončení pravidelných sezení v poradně nařizuje soud druhé jednání. Na tomto pak v tom ideálním případě pouze schvaluje dohodu, která vznikla mezi rodiči v rámci setkání v poradenském zařízení. Pokud ovšem ani to nemělo efekt a rodiče jsou i nadále odhodlaní pokračovat v konfliktní strategii, ustanovuje soud soudního znalce. Toto stádium poté trvá maximálně 2 měsíce, což je lhůta stanovená znalci k vypracování jeho posudku.⁷⁴ V tomto bodě se de facto opakuje situace nastalá během druhého jednání, kdy soudce jako optimální variantu schválí navrhnutou dohodu mezi rodiči, v opačném případě nařídí třetí, poslední jednání. Zde již nedochází k odkázání na některou z dalších profesí, nýbrž dochází k autoritativnímu rozhodnutí ze strany soudu.⁷⁵ Nicméně z celého výše popsaného postupu jasně vyplývá, že autoritativní rozhodnutí soudu je až krajním řešením, kdy celý konflikt mezi rodiči vyeskaluje do takové hloubky, že již nelze ani přes veškerou odbornou pomoc dosáhnout mezi nimi smírného řešení.

2.3 Výsledky zavedení Cochemské praxe v Německu

Během 25 let, které uplynuly od doby, kdy Cochemský model vznikl, zanechal nesmazatelnou stopu ve svém vnímání nejenom v samotném Německu. To mělo a neustále má za následek, že v něm postupem času vznikaly v dalších a dalších krajích obdobné systémy spolupráce, tak jako na počátku v kraji Cochem-Zell. Tyto si pak na základě metodiky z Cochemské dohody upravily své vlastní modely dle místních a osobních hledisek tak, aby spolupráce mohla fungovat na co nejlepší bázi.⁷⁶ Obliba této zavedené praxe se ovšem nadále

---

⁷² ROGALEWICZOVÁ: Představení Cochemské...s. 70.

⁷³ Tamtéž

⁷⁴ DOSTÁLOVÁ: Cochemská praxe-role...s. 14.

⁷⁵ RUDOLPH: Du bist mein Kind...s. 45-50.

⁷⁶ ROGALEWICZOVÁ: *Cochemská praxe v České republice. Sborník příspěvků z konference...*s. 10-11.

projevovala nejen mezi samotnými odborníky na rodinné právo, ale i mezi lidmi, kteří právě svůj rodičovský konflikt řešili. Právě díky principům, na kterých celá praxe stojí a kooperaci zúčastněných profesí se totiž podařilo ustálit počet případů, kdy dojde ke zdárnému uzavření dohody na 80%.⁷⁷ Právě tyto neoddiskutovatelné výsledky, kterých se podařilo během existence této spolupráce dosáhnout, mají za následek, že se o její fungování, ale i zavedení začaly zajímat i ostatní státy.

2.3.1 Kritický pohled na nevýhody Cochemské praxe

Jak jsem popisoval na začátku této kapitoly, Cochemský model spadá pod typ interdisciplinární spolupráce. V jejím rámci existuje obrovské úskalí právě v tom, že je vše založeno pouze na vůli a chtění konkrétních osob zapojených do spolupráce. Z předchozího vymezení úloh, se kterými zástupci jednotlivých profesí do celého procesu vstupují, je totiž patrné, že klíčovým prvkem je, aby se tito pracovníci pokusili vymanit ze snahy autoritativně působit na rodiče, ale spíše jim poskytl prostor ke vzájemnému dialogu.⁷⁸ Jelikož ovšem neexistuje žádná zákonná povinnost tuto praxi využívat, může se reálně velmi snadno stát, že v některém ze zapojených článků dojde k obměně zaměstnanců a nově příchozí nebudou chtít být součástí tohoto systému.⁷⁹ Navíc lze polemizovat, jestli by vůbec v nějakém realizovatelném měřítku bylo možné tuto spolupráci uzákonit. Takový názor zastávám z důvodů, že z výše uvedených principů, na kterých interdisciplinární spolupráce stojí, je více než patrné, že v každém z rodičovských konfliktů bude míra a možnost zapojení profesí individuální, s přihlédnutím nejenom k fázi, ve které již konflikt eskaloval, nýbrž i k osobním vlastnostem a rysům zúčastněných osob zákonitě různá. Proto ani Cochemský model není absolutním východiskem pro řešení rodičovského konfliktu, jelikož tak jako je jeho obrovská síla právě v lidském přístupu všech zúčastněných osob, je v něm dle mého názoru zároveň i potenciálně největší riziko, že celý systém přestane být uplatňován.

---

⁷⁷ Tamtéž, s. 20

⁷⁸ MATOUŠEK, Oldřich. Cochemská praxe - jiný způsob rozvodu. *Právo a rodina*, 2014, roč. 16, č. 8, s. 20.

⁷⁹ ROGALEWICZOVÁ: *Cochemská praxe v České republice. Sborník příspěvků z konference...* s. 11.

3 Potenciál Cochemské praxe v České republice

V rámci předešlé kapitoly jsem představil nejen fungování, ale i vývoj, kterým od svých počátků v 90. letech 20. století Cochemská praxe prošla. Za tu dobu se našim západním sousedům podařilo tento systém vyladit dostatečně na to, aby se stal předmětem legislativních změn a zejména pak předmětem změn myšlení obrovské části odborníků na rodinné právo. Právě toto zrcadlo, které nám mohlo být Německem nastavováno, donutilo i odborníky u nás, aby se o Cochemskou praxi začali také zajímat. Ačkoli je u nás vnímání tohoto modelu teprve v plenkách, neustále u nás roste počet soudů, které počínají aplikovat interdisciplinární spolupráci na bázi Cochemského modelu v i českém prostředí. Takto se začalo dít od března 2016, kdy se místopředseda Okresního soudu v Novém Jičíně, Vlastimil Polák, rozhodl začít postupně aplikovat kroky, které vedly k tomu, že bylo možné spolupráci praktikovat na tomto soudě.⁸⁰

Nicméně abych mohl nadále pojednávat o potenciálu Cochemské praxe v České republice, jakožto o podrobnostech jejího počátku na našem území a legislativních změnách, které by mohly napomoci jejímu dalšímu rozšiřování, je třeba si prvně představit, jak doposud funguje řešení rodičovského konfliktu u nás.

3.1 Řešení rodičovského konfliktu dle českého práva

V České republice se stejně jako v například zmiňovaném Německu podílí na řešení rodičovského konfliktu zástupci několika profesí. Ačkoli by jejich cíle měly stát na stejných základech, tedy snaze dovést odborným vedením rodiče k dialogu a jejich samostatnému nalezení dohody, která by byla ve prospěch obou stran a zejména ve prospěch zájmů společného dítěte, ne vždy tak tomu v české praxi opravdu je. V následujících podkapitolách bych tudíž rád provedl komparaci jejich povinností, úkolů a cílů, jakožto prostředků, které k dosažení deeskalace rodičovského konfliktu užívají a to s obdobnými profesemi tak, jak fungují právě v Německu užívaném modelu Cochemské praxe. Cílem pak bude především podrobit je kritickému hodnocení, jakožto snaha nastínit, co by bylo nutné změnit pro zefektivnění jejich práce v celém procesu.

---

⁸⁰ POLÁK, Vladimír, WESTPHALOVÁ, Lenka. Interdisciplinární spolupráce ve věcech péče soudu o nezletilé. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 7, s. 245.

3.1.1 Advokáti

Advokát i u nás bývá zpravidla první z profesí, na kterou se rodiče při řešení svého sporu obracejí. Jak jsem zmínil v kapitole 2.2.1. advokáti, v rámci Cochemské praxe, bývají v drtivé většině případů specializováni konkrétně na rodinné právo. U nás bohužel tato situace ani zdaleka není tak často realizována. Je to z důvodu, že v České republice vykonává tuto odbornou specializaci pouze 967 advokátů z celkového počtu 17 453 advokátů zapsaných v České advokátní komoře.⁸¹ Tento fakt pak stojí za tím, že ne vždy znesváření rodiče vyhledají právě jednoho z těchto odborníků. Dle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, se pak advokáti musí řídit ustanoveními v něm obsaženými. Jedno z nich pak stanovuje, že advokát se při výkonu své činnosti musí řídit primárně zájmy klientů, které pak musí nejen účinně chránit, ale i aktivně prosazovat.⁸² Ačkoli dle některých odborníků na rodinné právo je toto ustanovení chápáno tak, že advokát jako jediný ze zástupců všech zainteresovaných institucí a profesí nemusí tak hledět na zájmy dítěte, ale pouze na zájmy klienta⁸³, já osobně považuji toto chápání za nešťastné. Příkláním se totiž spíše k zastáncům tvrzení, že tato povinnost by neměla být chápána absolutně. S ohledem na skutečnost, že Česká republika na sebe převzala závazky plynoucí z Úmluvy o právech dítěte a Úmluvy o výkonu práv dětí, představují právě tyto ve spojení s vymezením práv a povinností v rámci rodičovské odpovědnosti dle OZ, zákonný rámec pro uplatňování zájmu klienta.⁸⁴ ⁸⁵ Ten je pak dle tohoto rámce omezován právě zájmem dítěte, jelikož Úmluva o právech dítěte ve svém článku 7 zcela jasně vymezuje, že dítě má právo na oba rodiče.⁸⁶ V Úmluvě pak nalezneme i ustanovení ukládající povinnost, že zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí.⁸⁷ Proto advokát, ačkoli zastupuje rodiče dítěte a ne

---

⁸¹ Zmíněné statistické údaje jsou aktuální k 26. 11. 2018. Vyhledávání advokátů a koncipientů [online]. cak.cz [cit. 3. listopadu 2018]. Dostupné na <http://vyhledavac.cak.cz/Home/SearchResult>.

⁸² Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, § 16 odst. 1

⁸³ LÖBLOVÁ, Olga. In MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Děti a rodiče v rozvodu*. 1. vydání. Praha: Portál, 2015, s. 163.

⁸⁴ Úmluva o právech dítěte, dostupné na <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>.

⁸⁵ Evropská úmluva o výkonu práv dětí, dostupné na https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Pravni_predpisy_-_PDF/sb021-01m.pdf.

⁸⁶ Úmluva o právech dítěte, čl. 7

⁸⁷ Tamtéž, čl. 3, bod 1.

dítě samotné, by měl při hájení zájmů klienta během snahy najít řešení konfliktu respektovat zájem a práva zaručená dítěti.⁸⁸

S ohledem na výše zmíněné je proto dle mého názoru velmi důležité, aby přibývalo advokátů, kteří budou seznámeni se složitostí všech aspektů řešení rodičovských sporů, případně aby rodiče, když se rozhodnout řešit svůj spor skrze právní zástupce, vyhledali ty, kteří se na danou problematiku specializují. Právník znalý rodinněprávní problematiky totiž musí vykazovat nejenom znalost rodinného práva, nýbrž i rodinné psychologie. Navíc by měl vykazovat známky empatie, aby byl schopen vcítit se do pocitů obou z rodičů.⁸⁹ Z výše zmíněného je totiž zcela patrné, že právník by v těchto případech měl vystupovat především jako určitý stupeň poradenství. Měl by být schopen nejenom najít ideální řešení pro všechny zúčastněné strany, ale i nastínit důsledky ostatních procesních kroků a potencionálních soudních rozhodnutí.

Každopádně je třeba zmínit, že ve směru zkvalitnění poskytovaných služeb při řešení rodinných sporů dochází k neustálému progresu. Co se týče konkrétně advokátů, jedním z takových milníků je například vznik Unie rodinných advokátů, což je platforma pro advokáty a odborníky zaměřená na mimosoudní řešení sporů, ochranu rodiny jako tradičního institutu a zejména pak na vzdělávání, nejen zástupců profesí z oboru, ale i široké veřejnosti.⁹⁰

3.1.2 Orgán sociálně-právní ochrany dětí

Pojetí OSPODU je u nás, jak jsem již zmiňoval v kapitole 2.2.2., chápáno odlišně od orgánu péče o dítě v Německu. OSPOD v rámci řešení rodičovského konfliktu, ale i během řízení ve věcech nezletilých vykonává několik klíčových funkcí, které si povahou sledovaných zájmů mohou kolikrát i značně odporovat. Samotnou činnost OSPODU pak vymezuje zákon č. 359/1999 Sb., o orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „ZOSPOD“). Konkrétně se práce OSPODU dle tohoto zákona zaměřuje především na preventivní, poradenskou a výchovnou pomoc. Ve spojení s Cochemskou praxí však stojí za zmínění především fakt, že OSPOD v rámci své činnosti může vystupovat při řešení rodičovského konfliktu jako instituce hájící zájmy jak rodičů, tak samotného dítěte. K prvním zmíněnému dochází z důvodu, že úkolem OSPODU je

---

⁸⁸ BRZOBOHATÝ, Robin, CIRBUSOVÁ, Martina, ROGALEWICZOVÁ, Romana a kol. *Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte. Metodické doporučení pro řešení rodičovských konfliktů s mezinárodním prvkem*. Brno: Tribun EU, s.r.o., 2015, s. 118. Dostupné na https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Evropsky_projekt_Rozvoj_partnerstvi/Sborniky/Interdisciplinari_spoluprace_v_nejlepsim_zajmu_ditete.pdf

⁸⁹ HOLÁ: *Rodinná mediace v České...*s. 63.

⁹⁰ Unie rodinných advokátů. *O nás* [online]. uracr.cz [cit. 7. listopadu. 2018]. Dostupné na <http://www.uracr.cz/o-nas>

radit znesvářeným rodičům při snaze najít řešení jejich společného konfliktu.⁹¹ Co se týče hájení zájmů dítěte, tak k těm přistupuje OSPOD jako kolizní opatrovník dítěte, za kterého bývá zpravidla v řízeních ve věcech péče soudu o nezletilé dle ZŘS jmenován.⁹²

Ve funkci jednoho ze zprostředkovatelů při řešení rodičovského konfliktu se rodiče s OSPODEM mohou setkat již před samotným zahájením soudního řízení ve věci péče soudu o nezletilé. Ještě před jeho začátkem se totiž na OSPOD může obrátit s žádostí o pomoc jakékoli dítě a to i bez vědomí rodičů, případně osob, které za jeho výchovu odpovídají.⁹³ Stejné právo náleží i rodičům anebo zmiňovaným osobám odpovídajícím za výchovu dítěte.⁹⁴ Samotná pomoc poté spočívá zejména v poradenské a preventivní činnosti OSPODU, kdy s rodiči navazuje dialog, na jehož základě jim pak přibližuje jaká práva a povinnosti v dané situaci mají. Tato pomoc navíc zahrnuje i sepsání návrhu soudu a zjištění názoru druhého z rodičů, případně obou, kontaktovalo-li OSPOD samotné dítě. Nicméně i při této snaze hájit zájmy rodičů a najít efektivní řešení k odstranění konfliktu musí pracovníci OSPODU brát zřetel i na zájmy dítěte. V této fázi pak dochází k pozvolné přeměně poradenské činnosti k uplatňování pravomoci skrze opatření.⁹⁵ Z výše uvedeného tak vyplývá, že zástupci OSPODU mohou po čas řešení konfliktu působit jako terapeut, poradní orgán nebo zprostředkovatel, který se snaží rodiče navést k nalezení vhodného řešení. V případech, kdy rodiče takovou spolupráci odmítají, však může být i samotným řešitelem problému.⁹⁶

Jakmile započne soudní řízení ve věcech péče soudu o nezletilé, dostává se OSPOD do druhé z klíčových funkcí, tedy do funkce kolizního opatrovníka. Jak jsem již dříve zmiňoval, bývá za něj ustavován relativně pravidelně, ačkoli výklad zákona jasně stanoví, že tak nemusí být pravidlem a za opatrovníka může být ustanoven i subjekt od OSPODU odlišný. Nicméně v praxi se situací, že by byla opatrovníkem zvolena právě osoba odlišná, téměř nesetkáme.⁹⁷

---

⁹¹ ROGALEWICZOVÁ, Romana. Orgán sociálně-právní ochrany dětí jako kolizní opatrovník dítěte. *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 20, s. 714.

⁹² Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, § 469 odst. 1

⁹³ zákon č. 359/1999 Sb., o orgánu sociálně-právní ochrany dětí, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 1

⁹⁴ Tamtéž, § 9

⁹⁵ BRZOBOHATÝ: *Interdisciplinární spolupráce v...* s. 12.

⁹⁶ NOVOTNÁ, Věra. Sociální práce s rodinou při poskytování sociálně-právní ochrany dětí. *Právo a rodina*. 2008, č. 8, s. 2-3.

⁹⁷ ROGALEWICZOVÁ, Romana, KILLAROVÁ, Tereza. Realizace Cochemské praxe v České republice (2.). *Právo a rodina*, 2015, roč. 17, č. 9, s. 18.

Svou činnost musí zástupci OSPODU vykonávat tak, aby chránili nejlepší zájem dítěte tak, jak jsem jej vymezil dle Úmluvy v kapitole 3.1.1. Zejména by měli respektovat právo dítěte na formulaci svého vlastního názoru na konflikt tak, jak jej zaručuje ZOSPOD.⁹⁸ Ačkoli nevzniká přímá povinnost reflektovat tento názor, například v případech, kdy by názor dítěte odporoval jeho nejlepšímu zájmu, musí k němu OSPOD alespoň přihlídnout. Zákon pak stanoví domněnku, že dosáhlo-li dítě alespoň 12 let, je dostatečně schopné vyjádřit svůj názor.⁹⁹ Dále zaměstnanci OSPODU provádí šetření v rodině, kdy kromě názoru dítěte zjišťují také názor pečujícího rodiče. Na základě šetření pak vypracovávají zprávu pro soud, ve které analyzují situaci v rodině včetně všech poznatků o jejich členech, konfliktech mezi nimi a jejich řešením uvnitř tohoto společenství.¹⁰⁰

S ohledem na fakt, že u nás tedy zpravidla nedochází k rozdělení funkcí OSPODU jako jednoho ze zprostředkovatelů řešení konfliktu uvnitř rodiny a kolizního opatrovníka, dochází u jeho pracovníků ke kolizi navzájem si odporujících zájmů. V rámci prvního zmíněného totiž především zástupci OSPODU pracují s rodiči na odstranění jejich vzájemných neshod a snaží se najít jejich vhodné řešení. Následně se poté dostane do pozice, kdy naopak musí bránit zájmy dítěte a to i na úkor jeho rodičů, čímž se může výkon jeho práv stát neslučitelný s výkonem práv v rámci druhé z těchto funkcí. Proto si myslím, že by bylo vhodné po vzoru Německa¹⁰¹ rozdělit funkce OSPODU a zřídit samostatnou funkci kolizního opatrovníka. Ten by se totiž mohl věnovat pouze dítěti a ochraně jeho zájmů, čímž by bezesporu došlo k zefektivnění jeho práce.¹⁰²

3.1.3 Soudní znalec

Základním pramenem, ze kterého vychází činnost znalců je zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (dále jen „ZZT“). S tímto zákonem je pak neodmyslitelně spjata i vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících. V ní je totiž upravena spousta podstatných záležitostí, které práci znalců provázejí. Jednou z nich jsou například náležitosti znaleckých posudků nebo skutečnost, že patřičného znalce vybírá

---

⁹⁸ zákon č. 359/1999 Sb., o orgánu sociálně-právní ochrany dětí, ve znění pozdějších předpisů, § 8 odst. 2

⁹⁹ KRÍSTEK, Adam. In MACELA, Miloslav a kol. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 93.

¹⁰⁰ BRZOBOHATÝ: *Interdisciplinární spolupráce v...s.* 23.

¹⁰¹ Více v kapitole 2.2.2.

¹⁰² ROGALEWICZOVÁ: *Realizace Cochemské praxe v České republice... (2)*, s. 16-19.

k vypracování znaleckého posudku příslušný krajský soud.¹⁰³¹⁰⁴ Soudci takového soudu pak mohou vybírat pouze ze znalců zapsaných v seznamu znalců.¹⁰⁵

Situace, za kterých u nás dochází k přiřazení znalce k účasti na hledání řešení vzniklého problému, jsou odlišné oproti fungování v rámci Cochemského modelu. Z toho co jsem o jeho fungování v rámci této praxe zmínil v kapitole 2.2.4. je zřejmé, že v Německu působí osoba soudního znalce spíše jako vyšší forma odborného poradenství, kdy se snaží rodiče dovést k uzavření dohody. U nás je náplň práce soudního znalce vymezena odlišně. Jeho povinností je totiž zodpovědět mu soudem uložené otázky, ve kterých má posoudit, který z rodičů má lepší předpoklady pro to, aby dítě nadále vychovával. Takto položenými otázkami pak již samotný soudce nastoluje atmosféru, ve které se vztah mezi rodiči a znalcem ponese.¹⁰⁶

Právě v takovém vymezení otázek soudem shledávám základní kámen úrazu práce znalců u nás. Soud formulací otázky, který z rodičů má daleko lepší předpoklady pro výchovu nezletilého, automaticky předurčuje, že jeden z rodičů zákonitě musí být horší a znalce tak staví do situace, kdy takového rodiče musí jednoznačně určit.¹⁰⁷ Znalec by ovšem neměl sám provádět komparaci, měl by pouze soudu pomoci posoudit věci jako výchovnou způsobilost rodičů k výchově, jejich charakteristiku a povahové rysy, popsat jejich vztahy s dítětem, apod.¹⁰⁸ Takové hodnocení a rozhodování náleží pouze soudu. Soud by tak neměl znalecký posudek automaticky nadřazovat ostatním důkazům, nýbrž by jej měl posuzovat zásadně dle zásady volného hodnocení důkazů tak, jak mu ukládá § 132 OSŘ.¹⁰⁹ Nicméně ve většině případů se v praxi lze setkat s tím, že formulace otázek položených znalci bývá dosti zavádějící a nutí tak znalce odpovídat na právní otázky, čímž si opatrovníčtí soudci značně ulehčují svou práci.¹¹⁰ Přitom k situaci, kdy je znalec

---

¹⁰³ vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, § 13

¹⁰⁴ Tamtéž, § 2 odst. 1

¹⁰⁵ zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, § 2 odst. 1

¹⁰⁶ Setrvalé problémy opatrovnického soudnictví [online]. iustín.cz [cit. 13. listopadu 2018]. Dostupné z: <http://www.iustin.cz/files/psp2013mk.pdf>.

¹⁰⁷ Tamtéž

¹⁰⁸ NOVÁK, Tomáš. *Péče o dítě po rozvodu a její úskalí*. 1. vydání. Praha: Grada, 2012, s. 75.

¹⁰⁹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ Setrvalé problémy opatrovnického soudnictví [online]. iustín.cz [cit. 13. listopadu 2018]. Dostupné z: <http://www.iustin.cz/files/psp2013mk.pdf>.

„nucen“ odpovídat na právní otázky se ve své judikatuře dříve vyjádřil i Ústavní soud (dále jen „ÚS“), kdy toto jednání označil za nepřipustné.¹¹¹

Ačkoli se i ÚS vyjádřil v dané věci zamítavě, je i dnes v praxi zcela běžné, že soudci nadále, s cílem ulehčit si práci pokládají znalcům otázky, na které je nepřipustné, aby odpovídali. Typickým příkladem je situace, kdy má opatrovnícký soudce rozhodovat o formě péče o dítě. Zpravidla se tak lze setkat se situací, kdy soudní znalec dostane od soudce otázku, kterému z rodičů má být dítě svěřeno do péče, případně, zda-li by znalec doporučil zákaz styku s dítětem některému z rodičů. V těchto případech soudce přehazuje svou odpovědnost, která mu v rámci rozhodnutí náleží na osobu soudního znalce. Ten je pak stavěn do situace, kdy ačkoli by tak činit neměl, musí vybrat, který z rodičů je pro výchovu dítěte vhodnější. Je nad míru jisté, že na takové rozhodnutí bude mít obrovský vliv subjektivní náhled, který si po čas vypracovávání posudku na věc a oba z rodičů vytvořil.¹¹²

3.2 Počátky Cochemské praxe v České republice

Prvotním impulzem pro šíření osvěty ohledně Cochemského modelu byly dle mého nejenom nedostatky, které lze vnímat v práci jednotlivých profesí v rámci interdisciplinární spolupráce na našem území, ale především úžasné výsledky této praxe v již několikrát zmiňovaném Německu. Prvními, kteří začali tento model dostávat do povědomí na našem území, byli zakladatelé spolku Cochem.cz. Ti během let 2014-2015 nejenom, že založili právě zmíněný spolek, ale uspořádali i první konferenci v Poslanecké sněmovně za přítomnosti jednoho z prvotních zakladatelů Cochemské praxe v Německu, Jurgena Rudolpha.¹¹³ Další neodmyslitelnou institucí, která se zapříčinila o rozšíření této praxe do povědomí širší veřejnosti je Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (dále jen „ÚMPOD“), který mimo pořádání konferencí a workshopů vydal i svou vlastní metodickou příručku.¹¹⁴

Jako první, kdo tyto teoretické znalosti o existenci Cochemské praxe, jakožto jejím fungování, převedl do praxe, byl místopředseda Okresního soudu v Novém Jičíně, Mgr. Vladimír Polák. Jeho nespokojenost s fungováním systému u nás ho vedla k tomu, že v březnu roku 2016 se rozhodl uspořádat setkání všech zástupců participujících v rámci interdisciplinární spolupráce

---

¹¹¹ Nález Ústavního soudu ze dne 13. prosince 2007 sp. zn. II ÚS 2630/2007

¹¹² MATOUŠEK, Oldřich. Dilemata psychologického znalectví. *Právo a rodina*. 2015, č. 5, s. 11.

¹¹³ O nás. [online] cochem.cz [cit. 16. listopadu 2018]. Dostupné na <http://cochem.cz/wordpress/o-nas/>.

¹¹⁴ BRZOBOHATÝ: *Interdisciplinární spolupráce v...s*. 118.

na řešení rodičovských konfliktů. Samozřejmě se pak jednalo o zástupce profesí majících sídlo v obvodu zmíněného okresního soudu.¹¹⁵

Pro budoucí fungování této interdisciplinární spolupráce mezi profesemi v obvodu soudu bylo nezbytně nutné vymezit určité principy a pilíře, na kterých bude tato platforma stát. Prvním takovým bylo, že základem vyřešení každého sporu by měla být dohoda uzavřená mezi znesvářenými rodiči.¹¹⁶ K tomuto se pak vyjádřil i ÚS v jednom ze svých judikátů, kdy stanovil, že: „*Ústavní soud zde vychází z premisy, že jsou to primárně rodiče, kdo rozhoduje o osudu svých dětí, a tudíž i ingerence státu by měla nastoupit pouze v těch případech, kdy je to skutečně nezbytně nutné*“.¹¹⁷ Druhým principem je skutečnost, že dítě ve vztahu ke svým rodičům nechce v případě konfliktu ztratit ani jednoho z rodičů.¹¹⁸ I tento princip je podložen judikaturou ÚS, kdy v jednom ze svých nálezů judikoval, že je zájmem dítěte, aby zůstalo v péči obou svých rodičů.¹¹⁹ Třetí z těchto pilířů je založen na tezi, že rozvod manželství či rozpad partnerství pro dítě představují psychické trauma. Jsou to pak rodiče, kteří, i kdyby se nebyly schopni dohodnout na ničem, by měli co nejvíce snižovat dopady jejich neshod na společné dítě.¹²⁰ Předposledním z těchto základních stavebních kamenů je doporučení, aby zástupci zúčastněných profesí ve snaze vyřešit konflikt mezi rodiči, nutili rodiče pohlížet na celou věc i z úhlu pohledu samotného dítěte. Jedině tak dokážou pochopit, co by mohlo být v jeho nejlepším zájmu.¹²¹ Posledním z principů je ten, že k deeskalaci samotného konfliktu daleko lépe přispěje, když rodiče mají pocit, že k jeho vyřešení došli samostatně. Rozhodně se tak ukazuje jako účinnější, když soud místo, aby rozhodl autoritativně, využije pouhých doporučení vyhledání odborné pomoci ze strany rodičů. Ti se pak cítí daleko více motivováni situaci poklidně vyřešit než ve chvíli, kdy jim jsou udíleny právě autoritativní

---

¹¹⁵ POLÁK: Interdisciplinární spolupráce ve věcech...s. 245.

¹¹⁶ POLÁK, Vladimír. Projekt interdisciplinární spolupráce při rozhodování o nezletilých dětech v obvodu Okresního soudu v Novém Jičíně - inspirováno Cochemskou praxí. In KUTLÍK, František. *Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie*. [online]. rodnamediacia.sk. Dostupné na http://rodnamediacia.sk/user_files/files/Zborn%C3%ADk%20III.konferencia%20o%20RM%202018.pdf, s. 11

¹¹⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 15. března 2016, sp. zn. III. ÚS 2298/15, bod 19

¹¹⁸ POLÁK, V. Zborník...s. 12.

¹¹⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13, bod 26

¹²⁰ POLÁK, V. Zborník...s. 12.

¹²¹ Tamtéž, s. 13.

pokyny ze strany soudu.¹²² Aby pak bylo možné tyto principy bez dalšího naplňovat je ovšem nezbytně nutné, aby je respektovaly všechny zúčastněné profese a to ve vzájemné spolupráci.¹²³

Samotný proces soudního řízení je pak v rámci této praxe potřeba rozdělit na dvě fáze. První z nich je fáze před zahájením soudního řízení, druhou je fáze, během které je nařízen jiný soudní rok.¹²⁴

3.2.1 Fáze před zahájením soudního řízení

Zde je klíčové dovést rodiče k pochopení, že samotné soudní řízení, ani celý proces řešení jejich konfliktu není pro ně kolbištěm. K tomu pak je třeba přispění všech zapojených institucí, které se musí oprostít od snah rodičů využít je jako zbraň proti druhému.¹²⁵ V praxi pak tato skutečnost funguje tak, že požádá-li jeden z rodičů OSPOD o sepsání návrhu na zahájení soudního řízení, ten mu nevyhoví, nebude-li u toho přítomen i druhý z rodičů. Takto je činěno z důvodu, aby ani jedna ze stran nenabyla dojmu, že instituce pomáhající řešit konflikt podáním návrhů pro druhou stranu ztratila jakési nezávislosti. Zároveň s touto situací navíc zástupci profese poučí rodiče o možnostech, kterých mohou využít při smírném řešení situace. Děje se tak, aby u rodičů byla odstraněna nevědomost o těchto prostředcích, která ve většině případů stojí za faktem, že nedokáží dojít ke společné dohodě.¹²⁶

3.2.2 Fáze od zahájení soudního řízení a nařízení jiného soudního roku

Jakmile dojde k okamžiku, kdy je zahájeno soudní řízení, je třeba nařídit jiný soudní rok dle § 18 ZŘS. Dle druhého odstavce tohoto paragrafu je nutno zmínit, že se jiný soudní rok vyznačuje značnou dávkou neformálnosti. Příznačné tak je, že se může konat nejen mimo budovu soudu, nýbrž i mimo úřední dobu soudu.¹²⁷ Tento fakt je v rámci modelu nastaveného v Novém Jičíně značně využíván, neboť pomáhá nastolit přátelskou atmosféru mezi všemi stranami.¹²⁸ Lhůta, během které by měl být jiný soudní rok svolán, byla stanovena na 3 týdny.¹²⁹ V případě, že již ve

---

¹²² Tamtéž, s. 13.

¹²³ Tamtéž, s. 14.

¹²⁴ Tamtéž, s. 14-15.

¹²⁵ MATOUŠEK: *Děti a rodiče v rozvodu*...s. 22.

¹²⁶ POLÁK: *Interdisciplinární spolupráce ve věcech*...s. 248-249.

¹²⁷ Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁸ KUTLÍK: *Zborník z mezinárodnej*...s. 15.

¹²⁹ Tamtéž

fázi před zahájením řízení došlo mezi rodiči k uzavření dohody, bývá ve stejné lhůtě nařizováno první jednání.¹³⁰ Konkrétní datum konání jiného soudního roku je pak odvislé od dialogu s pracovníkem OSPODU, kterého okamžitě musí pracovníci soudu kontaktovat. Kromě dohodnutí termínu je pak zástupci OSPODU sdělen fakt, že město se stává opatrovníkem dítěte a že by měl OSPOD dohodnout schůzku s rodiči dítěte.¹³¹ To, že je opatrovníkem dítěte jmenován subjekt odlišný od OSPODU, je pro celý model důležitým krokem k přizpůsobení se původnímu modelu z Německa, tak jak jsem se o něm již dříve zmiňoval. Ohledně schůzky s rodiči, klade OSPOD velký důraz na poučení rodičů o faktu, že nedostavení se je symbolem zájmu o dítě, jakožto o výkon práv a povinností v rámci rodičovské odpovědnosti. To má za následek obrovské znevýhodnění daného rodiče v očích soudu. Cílem samotné schůzky je vést rodiče k uzavření dohody, pro kterou by nemusela věc být vůbec projednávána v jiném soudním roku, případně ke zpětvzetí návrhu. V případě, že k takové situaci nedojde, slouží tato část řízení jako příprava na jiný soudní rok.¹³²

Samotný jiný soudní rok je založen na neformálnosti. Během něj se soudce snaží s rodiči navodit přátelskou atmosféru s cílem najít co nejlepší a hlavně společné řešení rodičovského konfliktu a donutit tak rodiče k opětovnému převzetí rodičovské odpovědnosti. Za tímto cílem pak využívá mediačních praktik.¹³³ Na počátku soudce rodičům nastiňuje, co znamená pojem jiný soudní rok, jakým způsobem probíhá, s jakým cílem je nařizován (měla by to být právě dohoda rodičů) a v neposlední řadě jakými zásadami je provázán. Krokem, který následuje je představení obou rodičů, jejich společného dítěte příslušným pracovníkem OSPODU. Ten k tomuto hlášení přidává i výsledky společné schůzky před jiným soudním rokem. Po této části soudce poskytne prostor pro vyjádření oběma rodičům. Ti by zde měli prezentovat svoje představy o tom, jak v co nejlepším zájmu dítěte společně vyřešit nastalou situaci. Následně soudce jejich názory a návrhy podrobí své analýze a nabídne svůj pohled nejen na jádro problému, ale i na potencionální řešení ve světle judikatury a zažité praxe. V ideálním případě dojde po těchto rozhovorech k uzavření dohody mezi rodiči. Nebrání-li tomu žádná okolnost, nařídí soud v ten samý den jednání, na kterém schválí uzavřenou dohodu. V opačném případě nařídí jednání ve lhůtě zpravidla ne delší

---

¹³⁰ Tamtéž

¹³¹ POLÁK, V. Interdisciplinární spolupráce ve věcech...s. 250-251.

¹³² Tamtéž

¹³³ KUTLÍK: *Zborník z medzinárodnej...*s. 17.

než 3 týdny. Pro případ, že by se rodiče nebyli schopni dohodnout, doporučí jim návštěvu odborné poradny, která by jim měla dopomoci k překonání těchto neshod.¹³⁴

Do této fáze jedná soud s oběma rodiči v přátelské atmosféře s vidinou naděje, že to dopomůže ke smírnému řešení situace, kde bude hrát prim především zájem společného dítěte. Pokud ovšem ani po návštěvě odborné poradny není vidina šance na úspěšné uzavření dohody, započne soud s oběma stranami jednat z pozice síly.¹³⁵ V jejím rámci dochází k překlopení odpovědnosti za hájení zájmů dítěte ze strany rodičů na stranu soudu.¹³⁶

Ohledně rozhodnutí soudu ve věci samé pak soud nepovažuje za nutné využívat znaleckých posudků. Zde je obrovský rozdíl oproti německému modelu, který znalce považuje za vyšší stupeň odborné pomoci, jak jsem již několikrát v této práci zdůraznil. Soudce Polák si tak na soudě v Novém Jičíně upravil tento procesní postup dle vlastních představ. Vychází přitom z myšlenky, že takového posudku je dle něj zapotřebí pouze v případech, kdy alespoň jeden z rodičů není schopen nést rodičovskou odpovědnost. Jedná se tedy pouze o ty nejnutnější a nejzávažnější případy. Nicméně nenasvědčují-li okolnosti jinak, je třeba vycházet z vyvratitelné domněnky, že oba rodiče jsou způsobilí o dítě v dostatečné míře pečovat, nicméně alespoň jednomu z nich chybí určitá míra snahy pohlédnout na věc očima dítěte a hájit tak co nejúčinněji jeho zájmy. Právě tento faktor, společně s tím, jak se rodiče nejen soudu, ale i ostatním zúčastněným profesím, jeví po čas celého řízení, jsou klíčové pro autoritativní rozhodnutí soudu. Kromě zmíněného tak vyhodnocuje soudce ochotu rodičů spolupracovat a zapojovat se do snah vyřešit záležitost mimosoudně nebo snahu oprostít se od společných konfliktů a respektovat druhého partnera při jeho řešení právě v zájmu společného dítěte.¹³⁷

Ačkoli by se dalo říct, že model upravený a praktikovaný na novojičínském soudě je teprve v plenkách, už teď lze nepochybně konstatovat, že se jedná o inspirativní a fungující progres v české justici. Od počátků v březnu 2016, kdy celý projekt odstartoval, došlo k obrovskému nárůstu uzavřených dohod ve věcech péče, výživy a styku s nezletilými dětmi na opatrovnickém úseku tohoto soudu. V roce 2015 se údaje pohybovaly kolem 59% uzavřených dohod. Od roku 2016 do prvního čtvrtletí roku 2018 se toto číslo podařilo zvednout a udržovat nad hranicí 80%.

---

¹³⁴ Tamtéž, s. 17-18

¹³⁵ POLÁK, V. Interdisciplinární spolupráce ve věcech...s. 252.

¹³⁶ KUTLÍK: *Zborník z medzinárodnej...*s. 19.

¹³⁷ Tamtéž, s. 19-20

Právě v posledním zanalyzovaném období prvního čtvrtletí roku 2018 pak konkrétně ze 104 projednávaných případů skončilo 84,7% uzavřením dohody, 5,7% autoritativním rozhodnutím soudu a 9,6% zpětvzetím návrhu.¹³⁸¹³⁹

Nejen tato samotná čísla dokládají obrovský posun, který znamenalo nastolení interdisciplinární spolupráce na novojičínském soudě. Kromě nich totiž i samotný koncept a principy na kterých vytvořený model kooperace stojí, začaly okamžitě inspirovat i další soudce po celé České republice. Jako první se počátkem roku 2017 přidal Okresní soud v Mostě.¹⁴⁰ Nicméně další na sebe nenechaly dlouho čekat a proto dnes můžeme konstatovat, že Cochemská praxe je využívána na 24 soudech v České republice. Zde je ovšem za hodno poznamenat, že aplikace modelu je na těchto soudech v různých fázích. Nelze proto s jistotou říci, že u využívání praxe všechny zůstanou, ačkoli se tak děje ve většině případů. Navíc na zapojených soudech kolikrát nedochází k plošnému zavedení praxe. Projevem této skutečnosti je, že model neaplikují všichni opatrovníčtí soudci na daném soudě, ale pouze část z nich. Zatím posledním soudem, který na systém interdisciplinární spolupráce přechází je Okresní soud v České Lípě. V jeho soudním obvodu nyní dochází ke schůzkám zástupců zapojených profesí, které budou tvořit ucelený interdisciplinární tým. Jejich úkolem je vyladit jednotlivé složky spolupráce tak, aby mohlo dojít k plnému chodu Cochemské praxe v tomto soudním obvodu. Na ten by mělo dojít od ledna roku 2019.¹⁴¹

Okresní a krajské soudy			
Praha - městský soud	České Budějovice	Ústí nad Labem	Brno
<ul style="list-style-type: none"> Praha 1 Praha 2 Praha 3 Praha 4 Praha 5 Praha 6 Praha 7 Praha 8 Praha 9 Praha 10 Praha - východ Praha - západ Rakovník	<ul style="list-style-type: none"> České Budějovice Český Krumlov Jindřichův Hradec Pelhřimov Písek Prachatice Strakonice Tábor Píseň Pomazálie Cheb Karlovy Vary Klatovy Plzeň - jih Blatná Čadca Říčany Sokolov Tachov	<ul style="list-style-type: none"> Česká Lípa Děčín Chomutov Jablonec nad Nisou Liberec Litoměřice Louny Most Teplice Ústí nad Labem Hradec Králové Havlíčkův Brod Hradec Králové Chrudim Pardubice Rychnov n. Kněžnou Semily Svitavy Trutnov Ústí nad Orlicí	<ul style="list-style-type: none"> Blansko Brno - město Brno - venkov Břeclav Hodonín Jihlava Kroměříž Prostějov Třebíč Uherské Hradiště Vyškov Zlín Znojmo České Budějovice Ostrava Frydek - Místek Jeseník Karviná Nový Jičín Olomouc Opava Ostrava Přerov Šumperk Vsetín

138 POJÁK, Vladimír. *Seminář Cochem* [online]. youtube.com [cit. 19. listopadu 2018]. Dostupné na <https://www.youtube.com/watch?v=C4r1srESZg&t=800s>, od 13:16.

139 Další informace byly poskytnuty samotným Mgr. Vladimírem Pojákem prostřednictvím emailové korespondence

140 Cochemská praxe [online]. sancedetem.cz [cit. 24. listopadu 2018]. Dostupné na <https://www.sancedetem.cz/cs/hledna-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/rodina-dite-se-zdravotnim-postizenim/cochemska-praxe.shtml>.

141 Informace poskytnuté Markétou Novákovou, zakladatelkou spolku Cochem.cz a propagátorkou této praxe, prostřednictvím emailové korespondence

142 Tabulka zapojených soudů byla rovněž poskytnuta Markétou Novákovou prostřednictvím emailové korespondence

3.3 Nutnost legislativních změn

Cochemská praxe jakožto model interdisciplinární spolupráce je na území České republiky zatím šířena pouze díky nadšení a odhodlání hrstky odborníků, kteří tento model skrze semináře, workshopy, školení a přednášky šíří mezi širší veřejnost. Stejně tak soudci, kteří se rozhodli začít ji uplatňovat na opatrovnických úsecích soudů, kde pracují, tak činí, aniž by k tomu byly u nás provedeny nějaké legislativní změny. Je tak pouze na vůli všech zúčastněných profesí a jejich zástupců, zda-li se zvládnou dohodnout na fungující spolupráci a vymezit si pro ni pravidla a principy, která budou všemi bez dalšího dodržována. Rád bych proto zkusil zanalyzovat, které legislativní změny by byly zapotřebí, aby došlo k posunu k lepšímu, v rámci řešení rodičovských konfliktů a řízeních ve věcech péče soudu o nezletilé, právě po vzoru Cochemské praxe.

Jednou z vhodných legislativních změn by mohlo být oddělení funkcí kolizního opatrovníka dítěte a zprostředkovatele řešení rodičovských konfliktů, které v rámci soudního řízení zpravidla vykonává OSPOD.¹⁴³ Rozdělením těchto funkcí by dle mého názoru totiž došlo k odstranění těžko řešitelných situací, kdy zástupce OSPODU musí vykonávat navzájem protichůdné úkoly. Samostatný kolizní opatrovník by navíc mohl věnovat veškerý svůj prostor a čas hájení zájmů dítěte, čímž by došlo ke zvýšení účinnosti ochrany těchto zájmů. Jak tohoto záměru docílit je na zvážení. Vodítko nám nabízí ÚMPOD ve své metodické příručce. Nachází při řešení této situace dvě alternativní legislativní úpravy. První z nich je vytvoření samostatných oddělení v rámci OSPODU, kdy jedno by se věnovalo pouze práci s rodinou při řešení konfliktu, kdežto druhé by se věnovalo výkonu kolizního opatrovnictví. Aby tato spolupráce fungovala, bylo by nezbytné vypracovat metodické poučky, které by jasně vymezovaly vzájemný vztah a vzájemná práva a povinnosti obou oddělení. Druhou alternativou pak je vytvoření seznamu, ve kterém by figurovali dobrovolníci, kteří chtějí vykonávat funkci kolizního opatrovníka. V takovém případě by bylo nutné vyřešit ovšem požadavky na jejich kvalifikaci a systém jejich odměňování.¹⁴⁴ Osobně se pak přikláním spíše k první variantě. S ohledem na fakt, že kolizní opatrovnictví představuje v současné době značnou část agendy OSPODU, je dle mého názoru nutné konstatovat, že jeho pracovníci, kteří se této praxi stabilně věnují a mají s ní bohaté zkušenosti, ji proto zvládnou zastávat nejkompententěji ze všech profesí.

---

¹⁴³ Viz. kapitola 3.1.2.

¹⁴⁴ BRZOBOHATÝ: *Interdisciplinární spolupráce v...* Dostupné na https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Evropsky_projekt_Rozvoj_partnerstvi/Sborniky/Interdisciplinarni_spoluprace_v_nejlepsim_zajmu_ditete.pdf, s. 92

Dalším problémem, který jsem již v rámci své diplomové práce definoval, je nedostatečná specializace advokátů na rodinné právo.¹⁴⁵ Není-li advokát dostatečně obeznámen s problematikou a úskalími rodinněprávních sporů, může namísto jejich vyřešení celý konflikt pouze vyostřit. Proto je nesmírně důležité, aby docházelo k pravidelným školením advokátů vystupujících v opatrovnických řízeních.¹⁴⁶ Potřebným krokem vedoucím ke zlepšení situace ohledně zapojení advokátů do interdisciplinární spolupráce v rámci řešení rodičovských problémů by mohla být větší otevřenost České advokátní komory (dále jen „ČAK“) vůči novým koncepcím. S jednou takovou přišli právě v Novém Jičíně, kde byli advokáti vyzváni k podepsání prohlášení, na jehož základě by signatáři preferovali již od počátku smírné řešení konfliktu. Seznam těchto advokátů by pak byl dohledatelný na internetových stránkách jednotlivých soudů aplikujících model spolupráce. Rodiče by tak byli obeznámeni s tím, který z advokátů je zapojen do této kooperace, a mohli by jej následně kontaktovat. Nicméně ze strany ČAK nedošlo k pozitivním ohlasům, které vyústily v doporučení advokátům nepodepisovat dané prohlášení.¹⁴⁷

V neposlední řadě by stálo za úvahu zamyslet se nad zakotvením lhůt pro procesní úkony soudu v rámci opatrovnických řízení. Tato řízení totiž mají nepochybný vliv na budoucí život nejen rodičů, ale především dětí, o jejichž zájmy by mělo jít všem zúčastněným v první řadě. Nicméně asi každý se již, ať už ze zkušenosti vlastní nebo někoho z blízkého okolí, setkal se situací, že se tato řízení táhla minimálně dlouhé měsíce. Možným řešením by bylo ustanovit lhůty, ve kterých by měly soudy nařídít první jednání ve věci, které by stanovily maximální dobu mezi jednáními, případně ve kterých by měly soudy rozhodnout ve věci.¹⁴⁸ Diskutabilním ovšem je, zda-li by zakotvení lhůt v zákonech nebylo v některých případech a na některých soudech spíše kontraproduktivní. V situacích, kdy by totiž nebyl v obvodu daného soudu vytvořen fungující aparát profesí spolupracujících na řešení konfliktu, by totiž soudce neměl dostatek času s rodinou náležitě spolupracovat již před zahájením soudního řízení a podstatně by se tak snížila šance na uzavření celého sporu dohodou rodičů, případně zpětvzetím návrhu. Proto je na zvážení, jestli by

---

¹⁴⁵ Viz. kapitola 3.1.1.

¹⁴⁶ BRZOBOHATÝ: *Interdisciplinární spolupráce v...* Dostupné na https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Evropsky_projekt_Rozvoj_partnerstvi/Sborniky/Interdisciplinari_spoluprace_v_nejlepsim_zajmu_ditete.pdf, s. 94.

¹⁴⁷ POLÁK: *Interdisciplinární spolupráce ve věcech...*s. 253.

¹⁴⁸ BRZOBOHATÝ: *Interdisciplinární spolupráce v...* Dostupné na https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Evropsky_projekt_Rozvoj_partnerstvi/Sborniky/Interdisciplinari_spoluprace_v_nejlepsim_zajmu_ditete.pdf, s. 96.

bylo možné globálně zavést tyto lhůty, či je daleko efektivnější ponechat to na vůli a uvážení soudců s přihlédnutím k osobním schopnostem a individuálnosti každého případu.¹⁴⁹

Lze s naprostou jistotou říci, že by se dala najít spousta dalších legislativních kroků, které by bylo možné pro zvýšení efektivity praxe aplikovat. Posledním, který zmíním, je případná změna terminologie ohledně typů péče o dítě. Dle mnoha odborníků v ní panuje zmatek, kdy nejen samotní rodiče, ale i soudci užívají nespočet jejich interpretací. S možným řešením přišel doc. Matoušek, který navrhl zavedení pojmu „dohodnutá péče“, který by srozumitelně, nekonfliktně a dostatečně široce vystihoval danou problematiku. Nicméně tato změna by se prvotně musela stát předmětem diskusí, které by samy o sobě byly během na dlouhou trať.¹⁵⁰

Přes veškeré navržené, potencionální legislativní změny si ovšem troufám tvrdit, že gró celého problému záleží na zcela jiném faktoru. Jako naprosto zásadní totiž vnímám především potřebu transformovat smýšlení všech zúčastněných osob a zástupců profesí. S ohledem na fakt, že Cochemská praxe stojí především na neformálním přístupu spolupracujících institucí a snaze vést rodiče k co nejširšímu dialogu je patrné, že klíčové bude právě vstoupit do pracovníků těchto institucí a do samotných rodičů přesvědčení o vhodnosti a účelnosti této praxe. V celém procesu je totiž zásadní, jakým způsobem funguje při řešení problému lidský faktor. Bez přesvědčení a víry ve spolupráci a ve funkčnost ostatních podílejících se institucí totiž celý systém spolupráce pozbývá smyslu. Byl by zde totiž nastaven legislativní rámec, ale bez ochoty spolupracovat a zápalu pomoci rodičům a především dítěti, by při nejen hájení jeho zájmů, ale i při snaze vyřešit jeho situaci tak, aby nepřišlo ani o jednoho z rodičů, pravidla nemohla účinně fungovat. Došlo by totiž ke zbourání základních principů, na kterých si Cochemská praxe jako taková zakládá.¹⁵¹

Nezbytným důkazem, že tento model lze na soudech aplikovat i bez nutnosti legislativních změn je pak výše popsaná praxe, aplikovaná na Okresním soudě v Novém Jičíně. Právě zde totiž dokázali, že klíčem k úspěchu je především touha zástupců všech zúčastněných profesí podílet se vzájemně na odstranění vzniklých problémů, která vede k eliminaci nevědomosti a neochoty rodičů řešit svou záležitost v poklidném duchu tak, aby se minimalizovaly negativní dopady na jejich společné dítě a oni tak byli schopni převzít zpět rodičovskou odpovědnost.¹⁵² Na jejich

---

¹⁴⁹ ROGALEWICZOVÁ: Realizace Cochemské praxe v České...s. 16-17.

¹⁵⁰ Informace poskytnuté Markétou Novákovou, zakladatelkou spolku Cochem.cz a propagátorkou této praxe, prostřednictvím emailové korespondence

¹⁵¹ Tamtéž, s. 16-19

¹⁵² KUTLÍK: *Zborník z medzinárodnej*...s. 22-23.

práci pak navázali i na mnoha jiných soudech v České republice, čímž se podepsali pod myšlenku, že celý systém je odvislý spíše od práce a smýšlení lidí, než od potřeby přijímat zásadní legislativní opatření.

Zajímavý koncept se pak momentálně rýsuje ve Středočeském kraji, kde se Krajský soud v Praze rozhodl zaštitit zavádění Cochemské praxe na okresních soudech v kraji, čímž by mohlo dojít ke vzniku systémového řešení. Otázkou ovšem zatím zůstává, jak by měl vzniklý systém fungovat a jak by mělo dojít k plošnému zavedení této praxe. Tyto náměty pak budou předmětem seminářů, které se se zástupci profesí, ale i zástupci spolku Cochem.cz chystají na začátek příštího roku.¹⁵³

Závěr

Stěžejním cílem mé diplomové práce bylo představit pojem rodičovského konfliktu a způsobů jeho řešení. S ohledem na fakt, že se svou povahou jedná o specifické konflikty, ve kterých hrají prim zejména emoce a citové vypětí, považuji za nesmírně důležité, aby při jejich řešení byl kladen důraz na nalezení smírného řešení mezi znesvářenými rodiči. V tomto světle jsem se proto zaměřil zejména na jeden z alternativních způsobů řešení vzniklých sporů, spočívající v užití interdisciplinární spolupráce, jenž je známý pod pojmem Cochemská praxe.

V úvodní kapitole této práce jsem se pokusil vymezit samotný pojem konflikt a k jeho, co nejlepšímu uchopení vymezit druhy, dle kterých konflikty obecně členíme. Největší pozornost jsem věnoval konfliktu rodičů společného dítěte a způsobům jeho řešení. V jeho rámci došlo k rozdělení na soudní a alternativní způsoby řešení, přičemž, i když se ne u všech případů povede konflikt vyřešit smírnou cestou, měl by být nejen od soudců, ale i všech zúčastněných osob kladen důraz na snahu tak učinit v zájmu dotčeného dítěte. V pokračující části došlo k představení Cochemské praxe v rámci jejího vzniku a vývoje, společenského kontextu, který její vznik provázal a legislativních změn, kterých bylo zapotřebí, aby mohla být v Německu plošně užívána tak, jak ji známe dnes. Skrze detailní rozbor všech zúčastněných profesí pak došlo k objasnění fungování této praxe, včetně úskalí a nedostatků, které lze v rámci jednotlivých

---

¹⁵³ Informace poskytnuté Markétou Novákovou, zakladatelkou spolku Cochem.cz a propagátorkou této praxe, prostřednictvím emailové korespondence

institucí nalézt. V poslední kapitole jsem se pokusil zamyslet nad potenciálem využití tohoto modelu v rámci České republiky. Pro takovou úvahu bylo nezbytně nutné vymezit fungování řešení rodičovských konfliktů na našem území. Jako nejvhodnější metodu pro toto vymezení jsem zvolil komparaci působení těchto profesí s tím, jak jsou činné totožné, případně obdobné instituce v Německu. V návaznosti na tuto komparaci jsem představil počáteční pokusy o zavedení modelu interdisciplinární spolupráce na Okresním soudě v Novém Jičíně soudcem Vladimírem Polákem. K pochopení, jak je možné aplikovat německou praxi v českém prostředí bez existence s tím spojených legislativních změn, pak došlo k vylíčení úprav a odchylek, které bylo zapotřebí uskutečnit, aby celá praxe mohla v soudním obvodu fungovat. V rámci této podkapitoly došlo i k emailové korespondenci s Vladimírem Polákem, který mi pomohl uchopit jím aplikovanou praxi a kterému tímto mnohokrát děkuji. V závěru byl poskytnut prostor k úvahám nad otázkou, zda-li je opravdu nezbytně nutné, aby pro zavedení a bezproblémové fungování Cochemské praxe na území České republiky byla potřeba legislativních změn. Nad rámec této úvahy došlo k poskytnutí možných změn, jakožto způsobů jak jich efektivně docílit a to včetně úskalí, které se s jejich přijetím nabízejí.

Cílem mé diplomové práce pak bylo zanalyzovat a zhodnotit existenci Cochemské praxe v Německu, vývoj, kterým za necelých 30 let prošla a narůst o jejím povědomí u širší veřejnosti na našem území. Stejně tak podrobit rozboru počáteční snahy o aplikaci tohoto modelu na českých soudech a možné změny, které by pomohly zefektivnit její fungování a ukázat směr, kterým by se i nadále mohla ubírat. V rámci těchto cílů jsem navíc chtěl odpovědět na v úvodu položenou výzkumnou otázku.

Co se týče samotné Cochemské praxe, představuje pro mě velice zajímavou koncepci, která by mohla zefektivnit a zrychlit opatrovnická řízení ve prospěch nezletilého. Osobně se mi zalíbila myšlenka interdisciplinární spolupráce, kdy každá ze zúčastněných osob přemýšlí prvotně nad způsobem, kterým dovést rodiče ke smírnému řešení problému v zájmu dítěte. Systém, v rámci kterého rodiče projdou ještě před řešením problému autoritativním rozhodnutím přes velké množství odborníků, kteří pracují na jejich edukaci a deeskalaci jejich konfliktu shledávám jako velice pozitivní. Velmi mě navíc nadchl i model, jenž si pro potřeby daného obvodu soudu v Novém Jičíně upravil Vladimír Polák ve spolupráci se zástupci ostatních zúčastněných profesí. Svou pílí a nadšením dokázal přesvědčit tyto instituce o vhodnosti spolupráce a vytvořit s nimi fungující síť, která za 2 roky existence prokazuje fantastické výsledky, co se týče procenta uzavírání dohod a zpětvzetí návrhů v rámci rodičovských konfliktů. Kromě výsledků totiž zvládli dokázat, že celý proces je možno realizovat i bez nutnosti legislativních změn. Nabytím těchto

poznatků navíc dle mého názoru došlo k plně uspokojivému zodpovězení výzkumné otázky, kterou jsem vymezil v úvodu této diplomové práce.

Nicméně je třeba konstatovat, že ani Cochemská praxe není všelékem, díky kterému vymizí situace, kdy si rodiče neuvědomí dopady jejich sporu na společné dítě a odmítnou zpět převzít rodičovskou odpovědnost. I nadále se bude možno v praxi setkávat s rodiči, u kterých bude konflikt vyostřený do takové hloubky, že již nebude možné dosáhnout smírného řešení a celou záležitost bude muset rozhodovat autoritativně soud. Ačkoli však tyto situace ani díky Cochemské praxi nevymizí, výsledky jejího fungování v Německu, ale i na zapojených soudech v České republice zcela jasně prokazují, že se jedná o koncept, který může pomoci vyřešit problémové spory v rodině během relativně krátké doby. Co je ovšem nejdůležitější zmínit, že během této krátké doby pomůže spory vyřešit především smírnou cestou, skrze kterou budou minimalizovány nepříznivé dopady nejen mezi rodiči samotnými, ale především nepříznivé dopady na jejich společné dítě.

Zcela nepochybně pak lze konstatovat, že je před Cochemskou praxí ještě dlouhá cesta, než bude aplikována na většině okresních soudů v České republice. Každopádně je nutné konstatovat, že díky nedocenitelné práci spousty lidí se dostává stále častěji do širšího povědomí odborníků, ale i širší veřejnosti. A co je především důležité, že díky práci těchto lidí se začala Cochemská praxe aplikovat i na samotných okresních soudech.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

HOLÁ, Lenka a kol. *Mediace a možnosti využití v praxi*. 1. vydání. Praha: Grada, 2013. 512 s.

HOLÁ, Lenka, HRNČIŘÍKOVÁ, Miluše. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017. 168 s.

HOLÁ, Lenka, WESTPHALOVÁ, Lenka, KOVÁČOVÁ, Anna a kol. *Rodinná mediace v České republice*. 1. vydání. Praha: Leges, 2014. 256 s.

HOLÁ, Lenka. *Mediace. Způsob řešení mezilidských konfliktů*. Praha: Grada, 2003. 192 s.

KELLY, Kevin T. *Rozvod a druhý sňatek: tváří v tvář výzvě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. 269 s.

KLIMEŠ, Jeroným. *Partneři a rozchody*. 1. vydání. Praha: Portál, 2005. 240 s.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Děti a rodiče v rozvodu*. 1. vydání. Praha: Portál, 2015. 256 s.

NOVÁK, Tomáš. *Péče o dítě po rozvodu a její úskalí*. 1. vydání. Praha: Grada, 2012. 144 s.

RUDOLPH, Jürgen. *Du bist mein Kind. Die „Cochemer Praxis“ – Wege zu einem menschlicheren Familienrecht*. Berlin: Schwarzkopf & Schwarzkopf Verlag, GmbH, 2007. 124 s.

ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Řízení ve věcech rodinněprávních v České republice, Slovenské republice a Německu a jejich aktuální problémy*. 1. vydání. Praha: Leges, 2010. 362 s.

ŠÍNOVÁ, Renáta. PETROV KŘIVÁČKOVÁ, Jana a kol. *Civilní proces. Řízení nesporné, rozhodčí a s mezinárodním prvkem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. 384s.

Články z odborných časopisů

CIRBUSOVÁ, Martina, ROGALEWICZOVÁ, Romana. Cochemská praxe – vznik a vývoj. *Právo a rodina*, 2015, roč. 17, č. 6, s. 12.

DOSTÁLOVÁ, Soňa, KILLAROVÁ, Tereza. Cochemská praxe-role zapojených profesí. *Právo a rodina*, 2015, roč. 1, č. 7, s. 12.

- HAMULÁKOVÁ, Klára. Místní příslušnost soudů ve věcech rodinněprávních se zaměřením na řízení ve věcech péče soudu o nezletilé. *Právní fórum*, 2012, roč. 9, č. 9, s. 407.
- MATOUŠEK, Oldřich. Cochemská praxe - jiný způsob rozvodu. *Právo a rodina*, 2014, roč. 16, č. 8, s. 20.
- MATOUŠEK, Oldřich. Dilemata psychologického znalectví. *Právo a rodina*. 2015, č. 5, s. 11.
- MATOUŠEK, Oldřich. Rodičovství po rozvodu a možnosti jeho hodnocení. *Právo a rodina*, 2014, č. 7, s. 9.
- NOVOTNÁ, Věra. Sociální práce s rodinou při poskytování sociálně-právní ochrany dětí. *Právo a rodina*. 2008, č. 8, s. 2-3.
- POLÁK, Vladimír, WESTPHALOVÁ, Lenka. Interdisciplinární spolupráce ve věcech péče soudu o nezletilé. *Právní rozhledy*, 2018, roč. 26, č. 7, s. 245.
- ROGALEWICZOVÁ, Romana, KILLAROVÁ, Tereza. Realizace Cochemské praxe v České republice 1. *Právo a rodina*, 2015, č. 8, s. 2.
- ROGALEWICZOVÁ, Romana, KILLAROVÁ, Tereza. Realizace Cochemské praxe v České republice (2.). *Právo a rodina*, 2015, roč. 17, č. 9, s. 18.
- ROGALEWICZOVÁ, Romana. Interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských konfliktů. *Bulletin advokacie*, 2017, roč. 19, č. 12, s. 40.
- ROGALEWICZOVÁ, Romana. Orgán sociálně-právní ochrany dětí jako kolizní opatrovník dítěte. *Právní rozhledy*, 2015, roč. 23, č. 20, s. 714.
- ROGALEWICZOVÁ, Romana. Představení Cochemské praxe. *Rodinné listy*, 2015, roč. 4, č. 7-8, s. 69.

Komentáře

- DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I. § 1-200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 3328 s.
- MACELA, Miloslav a kol. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 912 s.
- MELZER, Filip, TÉGL, Petr a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655 – 975*. Praha: Leges, 2016. 2064 s.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I (§ 1 až 654)*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. 1736 s.

Sborníky

BRZOBOHATÝ, Robin, CIRBUSOVÁ, Martina, ROGALEWICZOVÁ, Romana a kol. *Interdisciplinární spolupráce v nejlepším zájmu dítěte. Metodické doporučení pro řešení rodičovských konfliktů s mezinárodním prvkem*. Brno: Tribun EU, s.r.o., 2015, s. 118. Dostupné na https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Evropsky_projekt_Rozvoj_partnerstvi/Sborniky/Interdisciplinari_spoluprace_v_nejlepsim_zajmu_ditete.pdf

POLÁK, Vladimír. Projekt interdisciplinární spolupráce při rozhodování o nezletilých dětech v obvodu Okresního soudu v Novém Jičíně - inspirováno Cochemskou praxí. In Kutlík, František. *Zborník z mezinárodnej vedeckej konferencie*. Dostupné na http://rodinnamediacia.sk/user_files/files/Zborn%C3%ADk%20III.konferencia%20o%20RM%202018.pdf

ROGALEWICZOVÁ, Romana, CIRBUSOVÁ, Martina (eds.). *Cochemská praxe v České republice. Sborník příspěvků z konference pořádané Úřadem pro mezinárodněprávní ochranu dětí 14.-15. 5. 2015 v Brně*. 1. vydání. Brno: Tribun EU, 2015, 46 s.

Internetové zdroje

Cochemská praxe [online]. sancetedem.cz [cit. 24. listopadu 2018]. Dostupné na <https://www.sancetedem.cz/cs/hledam-pomoc/deti-se-zdravotnim-postizenim/rodina-ditete-se-zdravotnim-postizenim/cochemska-praxe.shtml>.

O nás. [online] cochem.cz [cit. 16. listopadu 2018]. Dostupné na <http://cochem.cz/wordpress/o-nas/>

POLÁK, Vladimír. *Seminář Cochem* [online]. youtube.com [cit. 19. listopadu 2018]. Dostupné na <https://www.youtube.com/watch?v=e7lr1srESZg&t=800s>

RUDOLPH, Jürgen. *Ty jsi moje dítě. „Cochemská praxe“ cesty k lidskému rodinnému právu* [online]. cochem.pro [cit. 10. října 2018]. Dostupné na <http://www.cochem.pro/ty-ji-moje-dite.pdf>

Setrvalé problémy opatrovnického soudnictví [online]. iustin.cz [cit. 13. listopadu 2018]. Dostupné z: <http://www.iustin.cz/files/psp2013mk.pdf>.

ŠANDA, Robert. *Pohyb obyvatelstva – 1. pololetí 2018* [online]. czso.cz, 11. září 2018 [cit. 19. září 2018]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-1-pololeti-2018>

ŠANDA, Robert. *Pohyb obyvatelstva – rok 2017* [online]. czso.cz, 21. března 2018 [cit. 19. září 2018]. Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-rok-2017>

Unie rodinný advokátů. *O nás* [online]. uracr.cz [cit. 7. listopadu. 2018]. Dostupné na <http://www.uracr.cz/o-nas>

Vyhledávání advokátů a koncipientů [online]. cak.cz [cit. 3. listopadu 2018]. Dostupné na <http://vyhledavac.cak.cz/Home/SearchResult>

Právní předpisy

Bürgerliches Gesetzbuch ze dne 18. 8. 1896, RGBL. I S. 195, ve znění pozdějších předpisů

Evropská úmluva o výkonu práv dětí, dostupné na

https://www.umpod.cz/fileadmin/user_upload/Pravni_predpisy_-_PDF/sb021-01m.pdf

Úmluva o právech dítěte, dostupné na <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o orgánu sociálně-právní ochrany dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Judikatura

Rozhodnutí BVG ze dne 3. 11. 1982 sp. zn. 1 BvL 25/80

Nález Ústavního soudu ze dne 13. prosince 2007 sp. zn. II ÚS 2630/07

Nález Ústavního soudu ze dne 26. května 2014, sp. zn. I. ÚS 2482/13

Nález Ústavního soudu ze dne 15. března 2016, sp. zn. III. ÚS 2298/15

Další zdroje

Informace poskytnuté Markétou Novákovou, zakladatelkou spolku Cochem.cz a propagátorkou této praxe, prostřednictvím emailové korespondence

Informace poskytnuté Mgr. Vladimírem Polákem prostřednictvím emailové korespondence

Poznámky ze seminářů Mimosoudních metod řešení sporů pod vedením Doc. PhDr. Lenky Holé, Ph.D

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na problematiku typu interdisciplinární spolupráce známého jako Cochemská praxe. Svou povahou se jedná o jeden z alternativních způsobů řešení rodičovského konfliktu. Autor se v rámci této práce snaží přiblížit vznik a vývoj tohoto modelu u západních sousedů v Německu. Dále analyzuje principy, na kterých je Cochemská praxe vystavěna, včetně zhodnocení efektivity práce, kterou do celého systému interdisciplinární spolupráce vnáší jednotlivé zúčastněné profese. Stěžejní část je pak věnována zamyšlení se nad potencionálním využitím Cochemské praxe v rámci praxe na opatrovnických úsecích okresních soudů v České republice. V návaznosti na tuto skutečnost se práce v poslední části věnuje hodnocení potřebnosti legislativních změn pro aplikaci Cochemské praxe na našem území.

Klíčová slova

Rodičovský konflikt, rodičovská odpovědnost, rodinné právo, Cochemská praxe, dohoda, interdisciplinární spolupráce, nezletilý, zájem dítěte

Abstract

This thesis deals with the issue of interdisciplinary collaboration known as Cochem practice which is an alternative way of solving the issue of parental conflict. The author aims to focus on the origin and evolution of the model in Germany. The author also analyzes the principles of Cochem practice including the evaluation of efficiency which is incorporated to the interdisciplinary collaboration by involved professions. The principal part is dedicated to the potential usage of Cochem practice on guardianship division of district courts in the Czech Republic. Connected with this fact my work deals in the last part with evaluation of legislative changes needed for the application of Cochem practice at our area.

Key words

Parental conflict, parental responsibility, family law, Cochem practice, agreement, interdisciplinary cooperation, minor child, interest of child